

PODRĘCZNIK METODYCZNY

CZEKAJĄC NA ZBAWICIELA

Podręcznik z ćwiczeniami
do religii dla klasy V szkoły podstawowej

Część I

Opole 2021

Opole, 2021

Skład i druk:

Wydawnictwo i Drukarnia Świętego Krzyża
ul. Katedralna 8A, 45-007 Opole

tel. 77 44 17 140, fax 77 44 17 141

e-mail: sekretariat@wydawnictwo.opole.pl

www.krzyz.opole.pl

www.wydawnictwo.opole.pl

I. BÓG DAJE NAM SIĘ POZNAĆ

1. NAJLEPSZY PRZYJACIEL

Podstawa programowa

Uczeń:

- A.1.1. przedstawia różne potrzeby ludzkie, w tym potrzebę sensu życia;
- A.1.5. wymienia źródła autentycznego i trwałego szczęścia;
- A.3.4. wskazuje na trudności w wierze i przedstawia sposoby ich przezwycięzania;
- A.1.a. angażuje się w naukę szkolną i pozaszkolną;
- A.1.c. okazuje szacunek sobie i innym;
- A.1.d. stara się żyć według wartości;
- A.1.e. dąży do szczęścia własnego i bliźnich;
- A.3.c. stara się żyć według zasad wiary;
- A.3.d. chroni wiarę przed zagrożeniami;
- A.3.e. dba o jej wzrost przez słuchanie słowa Bożego i przyjmowanie sakramentów świętych;
- A.10.4. wyjaśnia różnice między objawieniem Bożym a objawieniami prywatnymi.

Cel katechetyczny:

- uczeń wiedząc, że życie w przyjaźni z Jezusem daje szczęście, stara się żyć w przyjaźni z Nim.

Cele szczegółowe:

- uczeń wie, że życie w przyjaźni z Panem Jezusem gwarantuje mu trwałe szczęście;
- uczeń przedstawia św. Dominika Savio jako przyjaciela Pana Jezusa;
- uczeń potrafi powiedzieć, w jaki sposób odpowiedzieć przyjaźnią na przyjaźń Pana Jezusa.

Postawy:

- uczeń stara się żyć w przyjaźni z Panem Jezusem.

Metody pracy:

praca z podręcznikiem i Pismem Świętym, rozmowa kierowana, praca grupowa, praca indywidualna.

Pomoce dydaktyczne:

podręcznik z ćwiczeniami, Pismo Święte, zdjęcia z wakacji, komputer z dostępem do Internetu, rzutnik lub tablica interaktywna, fragment filmu.

Notatki:

Obietnice Pana Jezusa dane św. Małgorzacie Marii Alacoque dla czcicieli Jego Boskiego Serca:

1. Dam im wszystkie łaski, potrzebne w ich stanie.
2. Zgoda i pokój będą panowały w ich rodzinach.
3. Będę ich pocieszał we wszystkich strapieniach.
4. Będę ich bezpieczną ucieczką za życia, a szczególnie przy śmierci.
5. Wyleję obfite błogosławieństwo na wszystkie ich przedsięwzięcia.
6. Grzesznicy znajdą w mym Sercu źródło nieskończonego miłosierdzia.
7. Dusze oziębłe staną się gorliwymi.
8. Dusze gorliwe dojdą szybko do wysokiej doskonałości.
9. Błogosławić będę domy, w których obraz mego Serca będzie umieszczony i czczony.
10. Kapłanom dam moc kruszenia serc najzatarzialszych.
11. Imiona tych, co rozszerzać będą to nabożeństwo, będą zapisane w mym Sercu i na zawsze w Nim pozostaną.
12. Przrzekam w nadmiarze miłosierdzia Serca mojego, że wszechmocna miłość moja udzieli tym wszystkim, którzy komunikować będą w pierwsze piątki przez dziewięć miesięcy z rzędu, łaski pokuty ostatecznej, że nie umrą w stanie niełaski mojej ani bez sakramentów, i że Serce moje stanie się dla nich bezpieczną ucieczką w godzinę śmierci.

Wprowadzenie:

- Wykorzystując tekst zawarty w podręczniku, witamy się z dziećmi po wakacjach.
- Prosimy uczniów, aby opowiedzieli, w jaki sposób spędzili czas wakacji.
- Wskazujemy miejsce na wpisanie doświadczonego dobra.
- Zapraszamy wszystkich do wspólnej modlitwy dziękczynnej. Prosimy chętnych uczniów, aby na forum klasy przedstawili za co chcą Panu Bogu szczególnie podziękować. Swoje wypowiedzi rozpoczynają również od słów:

*Panie Boże, dziękuję
Ci za...*

- Wypowiedzi uczniów kończymy modlitwą:

*Panie Boże dziękujemy Ci
za czas minionych wakacji. Za
piasek na plaży, fale na wodzie,
szum drzew w lesie i gwar miast,
do których pojechaliśmy. Boże bądź
uwielbiony w każdej osobie,
którą spotkaliśmy i w każdej
wakacyjnej chwili, którą
mogliśmy przeżyć. Amen.*

- W dalszej wypowiedzi zwracamy uwagę na różne osoby, z którymi spędziliśmy czas wakacji.

- Prosimy uczniów o zapoznanie się z tekstem o przyjacielu i udzielenie odpowiedzi na kilka pytań:

– Jak postępuje przyjaciel?

Nie zdradzi nas, zawsze ma dla nas czas, nie opuszcza nas w potrzebie, pomaga nam, dochowuje tajemnicy, mówi prawdę.

• Kim jest przyjaciel?

Mamy wokół siebie bardzo dużo koleżanek i kolegów, jednak tylko kilku przyjaciół. Przyjaciel to wyjątkowy człowiek, na którym zawsze możemy polegać. Jest z nami wtedy, gdy jest nam dobrze i możemy radośnie spędzać czas. Jest również z nami wtedy, gdy mamy kłopoty. Zawsze znajdzie dla nas czas i postara się nam pomóc. Możemy mu spokojnie powierzyć nasze tajemnice, bo wiemy, że zachowa je tylko dla siebie. Prawdziwy przyjaciel to również ktoś, kto szczerze powie to, co może nam się nie spodobać np. że nasza decyzja albo to, co robimy jest złe. Postąpi tak, ponieważ będzie mu zależało na nas i naszym dobru.

– Kim jest przyjaciel?

To ktoś wyjątkowy, komu na nas bardzo zależy. Nie jest mu obojętne, co się z nami stanie. Chce naszego szczęścia i dobra. Weseli się razem z nami, smuci się razem z nami, a przede wszystkim stara się nas pocieszyć. Sprawia, że dzień staje się pogodniejszy, a miejsce, w którym wspólnie się przebywa staje się dużo ciekawsze.

– Jak długo może trwać prawdziwa przyjaźń?

Prawdziwa przyjaźń może trwać całe życie. Stanie się tak wtedy, gdy przyjaciele będą o nią dbać.

Podkreśl to, co buduje przyjaźń.

- rozmowa
- ~~brak czasu~~
- szczerść
- ~~brak rozmowy~~
- wspólnie spędzony czas
- ~~nieszczerść~~
- ~~kłamstwo i obmowa~~
- prawda
- ~~interesowność~~
- życzliwość
- ~~obojęność~~
- bezinteresowność
- zaufanie

• Kolejno uczniowie wykonują zadanie, w którym wybierają to, co buduje przyjaźń (dodatkowo mogą przekreślić to, co ją niszczy).

CHALLENGE ACCEPTED

Nie czekaj na to, aż ktoś stanie się twoim przyjacielem. Każdego dnia staraj się być przyjacielem dla innych.

• Zachęcamy dzieci do podjęcia wyzwania. Powtarzamy jednocześnie co to znaczy być przyjacielem: mam dla innych czas, rozmawiam z nimi, mówić prawdę, jestem dyskretny, godny zaufania i bezinteresowny, udzielam pomocy. Możemy również dodać: jestem życzliwy; uśmiecham się; dzielę się z innymi tym, co dobre; cieszę się z sukcesów drugiej osoby; troszczę się o innych; ostrzegam przed złem; wyciągam z tarapatów...

9

Podanie prawdy:

• Każdy z nas może uważać za swojego przyjaciela Pana Jezusa. Na tablicy zapisujemy zdanie: **PAN JEZUS JEST MOIM PRZYJACIELEM**. Prosimy, aby uczniowie zapoznali się z tekstami umieszczonymi na stronie, przypomnieli sobie informacje o Panu Jezusie i powiedzieli, dlaczego możemy tak napisać. Zapisujemy wypowiedzi dzieci np.: **kocha mnie; umarł za mnie na krzyżu; udziela mi potrzebnych łask; jest moim pokarmem w Komunii św.; w sakramencie pokuty przebacza mi grzechy; uczy mnie modlitwy i wskazuje, jak postępować, aby osiągnąć życie wieczne**. Podsumowując, podajemy słowa Pana Jezusa: **Nie ma większej miłości nad tę, gdy ktoś poświęca swoje życie za przyjaciół**. (J 15,13)

• Kolejno uczniowie czytają tekst, w którym Pan Jezus mówi, kto jest Jego przyjacielem i odpowiadają na pytania:

– Kogo Pan Jezus nazywa swoim przyjacielem?

(swoich uczniów, nas)

– Kiedy jesteście przyjaciółmi Jezusa?

Kiedy postępujemy zgodnie z nauką Pana Jezusa i żyjemy z Nim w komunii.

– Co musi się wcześniej stać, żebyśmy mogli żyć zgodnie z nauką Pana Jezusa?

Najpierw musimy poznać nauczanie Pana Jezusa (uczęszczanie na katechezę, czytanie Ewangelii, modlitwa oraz słuchanie kazań), a później żyjemy zgodnie z Jego nauczaniem.

• Uczniowie po zapoznaniu się z sąsiednim tekstem zapisują odpowiedź na postawione w zadaniu pytanie.

Pan Jezus nazywa swoich uczniów przyjaciółmi. Sam jest również naszym prawdziwym Przyjacielem. Właśnie dlatego oddał za nas swoje życie. Pomimo naszej grzeszności bardzo nas kocha i nigdy nas nie opuści.

Wy jesteście moimi przyjaciółmi, jeśli spełniacie wszystko, co wam polecam. Już nie nazywam was sługami, bo sługa nie wie, co czyni jego pan. Nazwałem was przyjaciółmi, gdyż dałem wam poznać wszystko, czego dowiedziałem się od Ojca.

(J 15, 14–15)

Serce Pana Jezusa jest znakiem Jego przyjaźni i miłości do nas

- Krzyż oznacza mękę i śmierć Pana Jezusa
- Płomień są symbolem miłości Pana Jezusa do nas
- Ciernie oznaczają nasze grzechy

Co robi przyjaciel Pana Jezusa?

Codziennie spędza czas z Panem Jezusem na modlitwie, stara się żyć z Nim w jedności, unika grzechów, przystępuje do Komunii i sakramentu pokuty, postępuje zgodnie z nauką Pana Jezusa.

Jak odpowiedzieć przyjaźnią na przyjaźń Pana Jezusa?

Przyjaciele mają dla siebie czas, rozmawiają i spotykają się tak często, jak tylko jest to możliwe. Z Panem Jezusem możemy rozmawiać w czasie modlitwy. Możemy również starać się cały czas żyć z Nim w komunii, to znaczy w bliskości i jedności, tak, jak najlepsi przyjaciele na ziemi. Od klasy trzeciej cały czas umożliwia nam taką przyjaźń z Jezusem przystępowanie do sakramentu pokuty i przyjmowanie Komunii Świętej. Nasze grzechy powodują, że trudniej jest nam się dogadać z koleżankami i kolegami. Tak samo oddalają nas od Pana Jezusa. W sakramencie pokuty przepraszamy za nasze grzechy i wracamy do przyjaźni z Jezusem.

Odniesienie do życia:

- Kolejno zapisujemy na tablicy pytanie: **CZY JESTEM PRZYJACIELEM PANA JEZUSA?** Prosimy, aby uczniowie przez chwilę zastanowili się nad tym pytaniem bez udzielania odpowiedzi na forum klasy.
- Przypominając postać św. Małgorzaty Marii Alacoque, zastanawiamy się nad tym, co pomaga nam być przyjacielem Jezusa. Była to siostra zakonna, która od najmłodszych lat bardzo kochała

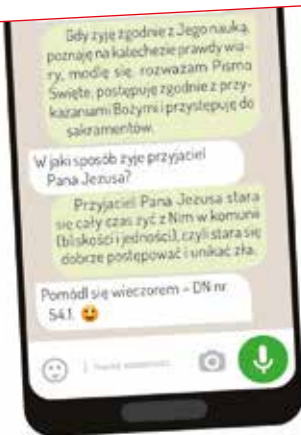
Pan Jezus dał św. Małgorzacie Marii Alacoque (czytaj: Alakok) obietnice, w których powiedział, w jaki sposób wynagrodzi ludzi będących Jego przyjaciółmi. Nasze grzechy i brak miłości bardzo ranią Jego serce, dlatego prosi, aby ludzie zadośćczynili za popełnione zło. Robimy to, przystępując do sakramentu pokuty i przyjmując Chrystusa do serca w Komunii św.

Piątek - dzień śmierci Pana Jezusa.
Pierwszy piątek miesiąca - dzień poświęcony
Najświętszemu Sercu Pana Jezusa.

12. OBIETNICA

W ostatniej obietnicy Pan Jezus upewnił nas, że Jego przyjaciele otrzymają łaskę pojednania z Bogiem przed śmiercią. Jeżeli chcemy żyć w przyjaźni – komunii z Panem Jezusem tu, na ziemi, to dostąpimy również tej łaski w wieczności. Przyjaciele Pana Jezusa przystępują do Komunii św. nie tylko przez dziewięć kolejnych pierwszych piątków miesiąca, ale będą zawsze o tym pamiętać. Będą czcić Najświętsze Serce Pana Jezusa przez całe życie. Możemy także ofiarować przyjętą Komunię św. za innych ludzi, aby wyproszyć dla nich potrzebne łaski.

Uczniowie wpisują w komórkę osobę, z którą chcą powtórzyć informacje z katechezy.

Wpisz daty w kalendarz pierwszych piątków miesiąca

wrzesień październik listopad grudzień

Do poszczególnych miesięcy dopisujemy dni, kiedy w Kościele szczególnie oddajemy cześć Najświętszemu Sercu Pana Jezusa (pierwsze piątki miesiąca). Zachęcamy uczniów, aby namalowali w danym miesiącu swoje serce, w którym żyje Chrystus – twój Najlepszy Przyjaciel, jeżeli przystąpią wtedy do sakramentu pokuty i Komunii św.

11

Boga i czuła w sercu pragnienie życia w przyjaźni, czyli komunii z Panem Jezusem. W czasie modlitwy przed Najświętszym Sakramentem ukazywał się jej Pan Jezus i pokazał swoje zranione Serce. Dzięki tym prywatnym objawieniom znamy obraz Najświętszego Serca Pana Jezusa oraz poznaliśmy obietnice, jakie daje swoim przyjaciółom. **Objawienie Boże** znamy wszyscy m.in. z Pisma św., a **objawienia prywatne** otrzymały pojedyncze osoby podczas nadprzyrodzonych spotkań z Chrystusem.

- Przypominając obietnice Jezusa zwracamy uwagę na ostatnią z nich. Regularne przystępowanie do sakramentu pokuty i przyjmowanie Komunii św. pomaga nam żyć w przyjaźni z Jezusem. To nasze zadanie nie tylko na 9 pierwszych piątków miesiąca, ale na całe życie.

- Link do zwiastuna filmu o Sercu Pana Jezusa. Możemy zachęcić uczniów do zapoznania się z samym filmem.

- Na zakończenie odmawiamy z dziećmi fragment litanii do NSPJ.

Serce Jezusa, cierpliwe i wielkiego miłosierdzia, zmiłuj się nad nami.

Serce Jezusa, hojne dla wszystkich, którzy Cię wzywają, zmiłuj się nad nami.

Serce Jezusa, źródło życia i świętości, zmiłuj się nad nami.

W czasie katechezy można uczniom przypomnieć postać św. Dominika Savio – młodego przyjaciela Pana Jezusa.

Dominik urodził się w piemonckiej wiosce w 1842 r. Już jako pięcioletni chłopiec służył do Mszy św., co wymagało od niego dużego samozaparcia, bo Eucharystię sprawowano wtedy tylko rano. Nie miał zegarka, dlatego, gdy przyszedł za wcześnie, klękał przed zamkniętymi drzwiami kościoła i modlił się. W wieku 7 lat, w Wielkanoc, przyjął pierwszą Komunię św. Było to coś wyjątkowego, ponieważ w tamtych czasach dopuszczano do sakramentów w znacznie późniejszym wieku. Dominik zrobił wtedy postanowienia, które zapisał w książeczce do nabożeństwa:

- 1) będę często spowiadał się i komunikował, ilekroć mi na to zezwoli mój spowiednik,
- 2) będę święcił dzień święty,
- 3) moimi przyjaciółmi będą Jezus i Maryja,
- 4) raczej umrę aniżeli zgrzeszę.

Gdy miał 12 lat, spotkał św. Jana Bosko, który przyjął go do swego oratorium w Turynie. Pewnego dnia Jan Bosko miał do chłopców kazanie, w którym rozwinął trzy myśli:

- 1) jest wolą Bożą, byśmy się stali świętymi;
- 2) łatwo to można osiągnąć;
- 3) w niebie czeka wielka nagroda dla tego, kto zostanie świętym.

Dominik zwrócił się wtedy do księdza Bosko z tymi słowami: „**Czuję potrzebę i pragnienie, aby zostać świętym. Nie myślałem nigdy, że jest to takie łatwe. Muszę zostać świętym. Niech mi ksiądz w tym dopomóż**”. Na to wielki pedagog dał chłopcu taką odpowiedź: „**Bądź zawsze wesoły, spełniaj dobrze swoje obowiązki i pomagaj kolegom**”.

Dominik swoją postawą dawał przykład innym chłopcom. Pomagał tym, którzy gorzej uczyli się i robili mniejsze postępy na drodze duchowej. Był „prawą ręką” ks. Bosko. W bardzo młodym wieku otrzymał nadprzyrodzone dary. Pewnego dnia zapukał do pokoju Jana Bosko, błagając go, by natychmiast poszedł z nim. Zaprowadził go do mieszkania umierającego protestanta, który pragnął pojednać się z Bogiem. Było to daleko od oratorium. Dla św. Jana Bosko pozostało na zawsze zagadką, skąd Dominik dowiedział się o tym. Kiedy indziej Dominik stanął przed bramą jednego domu i zadzwonił. Gdy mu otwarto, zapytał, kto tu umiera. Zaprzeczono, a gdy na jego naleganie zaczęto wypytywać po mieszkaniach, znaleziono samotną, umierającą staruszkę.

Jesienią 1856 r. lekarz stwierdził u Dominika poważną chorobę płuc i polecił aby chłopiec wrócił do rodzinnych stron. Kiedy Dominik żegnał św. Jana Bosko i kolegów, ze łzami w oczach powiedział: „Ja już tu nie wrócę”.

Dominik zmarł 9 marca 1857 roku, w wieku zaledwie 15 lat, zaopatrzony sakramentami świętymi. W chwili śmierci powiedział do swojego ojca, który modlił się z nim, że widzi „piękne rzeczy”. Jego relikwie są w Turynie, w bazylice Matki Bożej Wspomożycielki Wiernych w pobliżu relikwii św. Jana Bosko. Śmierć nie rozłączyła duchowego ojca i syna.

Dominik Savio osiągnął świętość w bardzo młodym wieku, przebywając między rówieśnikami i wypełniając swoje codzienne obowiązki. W liście do przyjaciela napisał: „**Tu, na ziemi, świętość polega na tym, aby stale być radosnym i wiernie wypełniać nasze obowiązki**”. Pius XI powiedział o nim: „Mały święty, ale gigant ducha”. Został beatyfikowany w 1950 roku, a kanonizowany w 1954. Dominik Savio to najmłodszy wyznawca, jakiego kanonizował Kościół. Jest patronem ministrantów i młodzieży. (Według <http://brewiarz.pl/czytelnia/swieci>)

2. WYJĄTKOWA KSIĘGA

Podstawa programowa

Uczeń:

- A.9.1. wyjaśnia, czym jest Pismo Święte;
- A.9.a. wierzy, że Pismo Święte jest słowem Boga do człowieka;
- A.9.b. stara się kierować w życiu słowem Bożym,
- A.9.c. sięga po lekturę Pisma Świętego;
- A.10.1. wyjaśnia pojęcia: natchnienie biblijne;
- A.10.7. podaje zasady i uzasadnia wartość indywidualnej lektury Pisma Świętego.
- A.10.e. Podejmuje prywatną lekturę Pisma Świętego.

Cel katechetyczny:

- uczeń znając wyjątkowość Pisma św., rozumie znaczenie czytania Biblii i stara się często to zrobić.

Cele szczegółowe:

- uczeń swoimi słowami tłumaczy, dlaczego Pismo Święte jest wyjątkową księgą;
- uczeń potrafi wyjaśnić pojęcie *natchnienia biblijnego*;
- uczeń rozumie, dlaczego czytanie Pisma Świętego jest ważne w życiu dziecka Bożego;

Postawy:

- uczeń stara się często czytać Pismo Święte.

Metody pracy:

praca z podręcznikiem i Pismem Świętym, rozmowa kierowana, burza mózgów, praca grupowa, praca indywidualna.

Pomoce dydaktyczne:

podręcznik z ćwiczeniami, Pismo Święte, kilka różnych książek (słowniki, zbiory zadań, atlasy, powieści, tomiki poezji, baśnie), związany tasiemką zwój papieru z przygotowanym tekstem Pisma Świętego – Ps 86, 11–12; komputer z dostępem do Internetu, rzutnik lub tablica interaktywna.

Notatki:

Wprowadzenie:

- Rozpoczynamy katechezę od modlitwy do Ducha Świętego.
- Przypominamy treści z poprzedniej katechezы:
 - Kto i dlaczego jest naszym Najlepszym Przyjacielem?
 - W jaki sposób odpowiadamy na przyjaźń Pana Jezusa?

• Po zapoznaniu się z tekstem prowadzimy z dziećmi krótką rozmowę na temat książek.

• Prosimy, żeby uczniowie poprawili *Instrukcję obsługi książki*. Na czerwono przekreślają nieprawidłowe polecenia.

• Pokazujemy uczniom przyniesione książki i prosimy, aby powiedzieli, co jest ich treścią.

Czy są to książki przedstawiające realny świat, który nas otacza; czy raczej jest to świat fikcyjny, wymyślony przez autora?

Podanie prawdy:

• Zwracamy uwagę uczniów, że wśród wszystkich książek jest jedna wyjątkowa. To Pismo Święte, które jest również często nazywane Biblią. Czytamy krótkie opowiadanie, które kończymy kilkoma pytaniami.

„Mój dziadek na kilka dni przed śmiercią pozostawił mi w spadku testament: – Będziesz Biblię nieustannie czytał – powiedział do mnie. – Będziesz ją kochał więcej niż rodziców... Więcej niż mnie... Nigdy się z nią nie rozstajesz... A gdy zestarzejesz się,

dojdiesz do przekonania, że wszystkie książki, jakie przeczytałeś w życiu, są tylko nieudolnym komentarzem do tej jedynej Księgi”. (R. Brandstaetter, *Krąg biblijny*, Warszawa 1986, s. 9)

- Jak często dziadek nakazał czytać wnukowi Pismo Święte? (**nieustannie**)
- Jak bardzo wnuczek ma pokochać Pismo Święte? (**bardziej niż rodziców i dziadka**)
- Czym są inne książki w porównaniu z Pismem Świętym? (**nieudolnym komentarzem**)
- Zastanawiamy się wspólnie z dziećmi, dlaczego dla dziadka Pismo Święte było tak bardzo ważną i **WYJĄTKOWĄ KSIĘGĄ**. Jeżeli to możliwe, to rozdajemy również uczniom na ławki książki Pisma Świętego.

Księga Boga

Wśród tych wszystkich ksiąg i książek napisanych przez lata jest także księga wyjątkowa: **PISMO ŚWIĘTE**. Wierzmy, że właśnie w tej księdze spisane zostały słowa, jakie Pan Bóg kieruje do nas.

- Zawiera **słowa, które Bóg kieruje do ludzi**. (Możemy zapytać się, jakimi słowami ministrant kończy czytanie. „Oto słowo Boże”.)

Ponadczasowe słowa

Czasami mówimy, że Pismo Święte jest księgą **ponadczasową**. Mówimy tak, ponieważ niezależnie od czasu i miejsca, poprzez karty Biblii (bo tak inaczej nazywamy Pismo Święte) Pan Bóg mówi **indywidualnie** do każdego człowieka, niezależnie od tego, gdzie i kiedy żył lub żyje.

Do kogo Pan Bóg kierował, kieruje i będzie kierował swoje słowa w Piśmie Świętym?

Umieść swoich przodków, siebie i swoich potomków na osi czasu.

Gdy czytasz Pismo Święte, czytasz słowa, które Pan Bóg dzisiaj kieruje do CIEBIE.

- Znajdziemy w nim **odpowiedzi na najważniejsze i najtrudniejsze pytania**, jakie człowiek stawia sobie w życiu (dzieci mogą przeczytać je z podręcznika).

- Zawiera słowa, które Bóg kieruje **indywidualnie do każdego człowieka, niezależnie od czasu i miejsca, w którym żyje**. Podkreślamy znaczenie słowa **indywidualnie** – gdy czytam tekst Pisma Świętego, to czytam słowa, jakie Bóg kieruje tego dnia do mnie.

moi dziadkowie
pradziadkowie
prapradziadkowie...

ja (imię ucznia)
moi rodzice
moje rodzeństwo

moje dzieci, wnuki
prawnuki
praprawnuki...

przeszość

teraźniejszość

przyszłość

13

• Następnie prosimy, aby uczniowie wpisali na osi osoby, do których Pan Bóg kieruje słowa Pisma Świętego. Uczniowie wpisują chronologicznie siebie i swoich bliskich.

• Wskazujemy dzieciom tekst do przeczytania. Wyjaśniamy, że autorami Pisma Świętego jest jednocześnie Pan Bóg i wybrani przez Boga ludzie. To On wybrał i natchnął swoim światłem ludzi, którzy dzięki temu stali się biblijnymi autorami. Dzięki **Bożemu natchnieniu biblijnemu** poznali i spisali słowo Boże, które Bóg kieruje do wszystkich ludzi. Utrwalamy podane treści zadając pytania:

- Kto jest głównym, czyli pierwszym autorem Pisma Świętego?
- Kto jest drugorzędnym autorem Pisma Świętego?
- Co to jest natchnienie biblijne?

• Wyjmujemy przygotowany zwój i wyjaśniamy uczniom, że autorzy biblijni spisywali tekst Pisma Świętego w formie wielu zwojów.

• Prosimy jednego ucznia, aby rozwinęło przyniesiony zwój papieru i przeczytało to, co jest na nim napisane.

PANIE, ukaż mi drogę, którą mam chodzić, bym postępował znając wierność Twoją. Nakłoń me serce do czci Twego imienia. Będę Cię słał całym sercem, PANIE, mój Boże, i wychwalał Twoje imię na wieki. (Ps 86, 11–12)

• Kolejno prosimy, aby uczniowie zastanowili się, w jaki sposób można schematycznie przedstawić działanie natchnienia biblijnego. Swoje propozycje mogą przedstawić na forum klasy.

• Zachęcamy dzieci do podjęcia wyzwania i przygotowania w swoich domach wyjątkowego miejsca dla Pisma św. – **WYJĄTKOWEJ KSIĘGI**.

Każda książka ma swojego autora. W podręcznikach autorzy w prosty sposób przekazują nam informacje o świecie, w którym żyjemy. Autorzy baśni i powieści zabierają nas w podróż do różnych wymyślonych przez siebie światów. Pan Bóg jest autorem Pisma Świętego. Pewnie od razu zadasz pytanie, jak to jest możliwe? Przecież nie ma ciała. Nie mógł więc usiąść za biurkiem i spisać wszystkich świętych tekstów.

Natchnienie biblijne to szczególne działanie Pana Boga w sercu człowieka, dzięki któremu autorzy biblijni mogli zrozumieć i spisać to, co Bóg chciał przekazać człowiekowi.

Narysuj schemat obrazujący, czym jest Boże natchnienie. Umieść w nim pojęcia: człowiek, Bóg, główny autor, drugorzędny autor, natchnienie, Pismo Święte.

Każde Pismo jest przez Boga natchnione i pożyteczne do nauczania, upominania, poprawiania, wychowywania w sprawiedliwości. (2 Tm 3, 16)

CHALLENGE ACCEPTED

Odszukaj w domu Pismo Święte i przygotuj dla niego miejsce.

U góry żółty trójkąt z napisem **BÓG** jako symbol Trójcy Świętej – główny autor, jasne promienie symbolizujące światło natchnienia biblijnego, człowiek – drugorzędny autor piszący w zwoju – **Piśmie Świętym**.

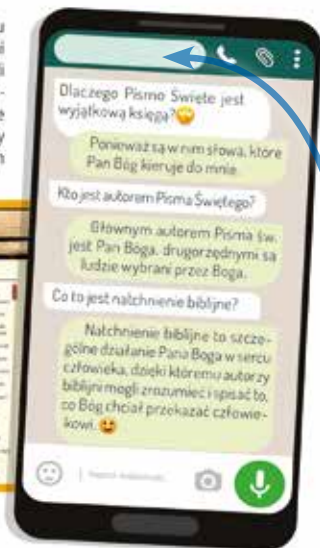
Odniesienie do **CHALLENGE ACCEPTED** jest umieszczone na końcu.

Odniesienie do życia:

• Czytamy tekst o dawnych autorach biblijnych i zachęcamy uczniów do częstego, czytania Pisma Świętego, ponieważ Pan Bóg jest cały czas obecny w swoim Słowie. Niezależnie od tego, jaką miało ono lub ma obecnie formę, czy było spisane w wielu zwojach, czy jest jedną księgą. W naszych czasach tekst Pisma Świętego można znaleźć nawet w komputerze i komórce.

Pan Bóg zaprosił do spisania swojego słowa bardzo wielu ludzi, których nie zawsze znamy z imienia. Autorzy biblijni mieli różne wykształcenie, wykonywali różne zawody i żyli na przestrzeni wielu lat. Niektóre teksty powstały w pałacach, inne w więzieniu lub na wygnaniu, a jeszcze inne podczas podróży misyjnych. Jednak wszystkie te teksty napisano pod natchnieniem Ducha Świętego i z czasem zebrano w księgę Pisma Świętego.

Dzisiaj można znaleźć tekst Pisma Świętego nawet w komputerze i w komórce.

Gdy czytamy Biblię, przebywamy w obecności Pana Boga, a Bóg swoją łaską rozjaśnia nasze serca i umysły. Prowadzi nas, abyśmy dobrze zrozumieli Jego słowa i umieli według nich żyć.

- O Bożej obecności może przypominać nam świeca zapalana podczas lektury Pisma Świętego.
- Prosimy, aby uczniowie wpisali osobę, z którą chcą powtórzyć najważniejsze treści katechezy.

Pan Bóg jest obecny w swoim słowie spisanym w Piśmie Świętym. Gdy je czytamy, przebywamy w Jego obecności, a On swoim światłem oświeca nasze serca i umysły. Prowadzi nas, abyśmy dobrze zrozumieli Jego słowa i umieli według nich żyć. Znakiem tego może być zapalona świeca.

QR ks. Jakub Bartczak, *Pismo Święte*.

1.	B	O	G	A									
2.	N	A	T	C	H	N	I	E	N	I	E		
3.	B	O	Ż	E	J								
4.	I	N	D	Y	W	I	D	U	A	L	N	I	E
5.	M	I	E	J	S	C	E						
6.	P	O	N	A	D	C	Z	A	S	O	W	A	

1. W Piśmie Świętym są spisane słowa Pana... 2. Dzięki niemu autorzy biblijni spisali Pismo Święte. 3. Zapalona świeca przypomina o... obecności. 4. Pan Bóg kieruje słowa spisane w Piśmie Świętym... do każdego człowieka (z fragmentu katechezy „Fonadčasowe słowa”). 5. W wielu domach i kościołach księga Pisma Świętego ma swoje własne, szczególne... 6. Wartość Pisma Świętego jest..., czyli aktualna w każdym czasie.

- W pracy indywidualnej uczniowie rozwiązują krzyżówkę:
- W modlitwie na zakończenie najpierw czytamy jeszcze raz tekst Pisma św. umieszczony na papierowym zwoju a później wspólnie odmawiamy *Modlitwę po nauce*.

Odniesienie do CHALLENGE ACCEPTED

- Dodatkowo można przedstawić uczniom, jakie miejsce miała Biblia w domu pana Brandstaettera.

„W naszym domu nikt Biblii nigdy nie szukał, nigdy również nie słyszałem, aby ktokolwiek pytał, gdzie ona leży. Wiadomo było, że u dziadków na biurku, a u nas na małym stoliku obok fotela, w którym wieczorami zwykł siadywać ojciec. Miejsce, na którym leżała Biblia, było dla mnie miejscem wyróżnionym. [...] Było ono dla mnie środkiem całego mieszkania, wyniesionym wysoko nad całe mieszkanie, punktem, dokoła którego wszystko się obracało. Gdy ojciec wieczorem czytał Biblię, chodziłem po pokoju na palcach. Dziadkowi nigdy bym się nie ośmielił przerwać jej lektury. Obaj byli dla mnie w takich chwilach naznaczeni przywilejem nietykalności. Od najmłodszych lat byłem świadkiem nieustannej manifestacji świętości tej Księgi, jej kultu i wywyższania. Samo jej otwarcie jest już aktem podniosłym.”

(R. Brandstaetter, *Krąg biblijny*, Warszawa 1986, s. 16)

Modlitwa przed nauką

Duchu Święty, który oświecasz serca i umysły nasze, dodaj nam ochoty i zdolności, aby ta nauka była dla nas pożytkiem doczesnym i wiecznym. Przez Chrystusa, Pana naszego. Amen.

Maryjo, Stolico Mądrości, módl się za nami.

Modlitwa po nauce

Dzięki Ci, Boże, za światło tej nauki. Pragniemy, abyśmy nią oświeceni mogli Cię zawsze wielbić i wolę Twoją wypełniać na wieki. Przez Chrystusa, Pana naszego. Amen.

Notatki:

3. WIELKA BIBLIOTEKA A.10.E. A.11.A.

Podstawa programowa

Uczeń:

- A.9.2. przedstawia proces formowania się ksiąg biblijnych;
- A.9.3. wymienia księgi Starego i Nowego Testamentu,
- A.9.a. wierzy, że Pismo Święte jest słowem Boga do człowieka;
- A.9.b. stara się kierować w życiu słowem Bożym,
- A.9.c. sięga po lekturę Pisma Świętego;
- A.10.1. wyjaśnia pojęcia: kanon Pisma Świętego, apokalipsa;
- A.10.e. Podejmuje prywatną lekturę Pisma Świętego;
- A.11.a. okazuje szacunek wobec słowa Bożego – tekstów biblijnych.

Cel katechetyczny:

- uczeń znając kanon i podział ksiąg Pisma św., potrafi z niego korzystać i okazuje szacunek słowu Bożemu.

Cele szczegółowe:

- uczeń wie, co to jest kanon ksiąg Pisma Świętego;
- uczeń zna strukturę Pisma Świętego;
- uczeń potrafi odszukać w spisie i odczytać skrót nazwy księgi Pisma Świętego;

Postawy:

- uczeń okazuje szacunek wobec słowa Bożego.

Metody pracy:

opowiadanie, rozmowa kierowana, praca indywidualna lub w małych grupach z Pismem Świętym.

Pomoce dydaktyczne:

podręcznik z ćwiczeniami Pismo Święte – jedno lub dwa na ławkę, karteczki z nazwami wszystkich ksiąg Pisma św. i ich skrótami, 26 niebieskich kartek A5 (13 kartek A4 przeciętych na pół), 28 czerwonych kartek A5, 19 żółtych kartek A5, tasiemkę lub sznurek do związywania zwojów, komputer z dostępem do Internetu, rzutnik lub tablica interaktywna.

Notatki:

Wprowadzenie:

- Katechyzę rozpoczynamy modlitwą: „Wierzę w Ciebie, Boże żywy”.
- Krótko przypominamy treści z poprzedniej katechezy.
 - Kto jest autorem Biblii?
 - Co to jest natchnienie biblijne?

• Przedstawiając uczniom krótkie opowiadanie zawarte w kodzie **QR oraz na końcu konspektu**, ukazujemy im, jak różnie mogą ludzie postępować z Pismem św.

• Prosimy, aby uczniowie powiedzieli, jaka była postawa obu osób wobec księgi Pisma Świętego. Nie wszyscy potrafią dostrzec i zrozumieć, że jest to księga, w której Bóg kieruje do nas swoje słowa.

Podanie prawdy:

• Uczniowie Pana Jezusa zawsze pamiętają o tym, że czytając tekst Pisma Świętego poznają słowo samego Boga.

• Wybieramy ucznia, który **uroczyście odczyta z Pisma św. tekst z podręcznika** (2 Tm 3, 14–15). Zapalamy świecę, która przypomina o Bożej obecności. Prosimy, aby dzieci odpowiedziały na kilka pytań:

- Do czego zachęca nas św. Paweł? (**aby ciągle poznawać i żyć tym, czego Pan Bóg uczy nas na kartach Pisma Świętego**)
- Czego może nas nauczyć Pismo Święte? (**mądrości prowadzącej do zbawienia**)

• Wykorzystując teksty zawarte w podręczniku, wyjaśniamy uczniom, dlaczego Pismo św. nazywane jest również Biblią.

• Uczniowie obliczają, ile ksiąg mieści się w Piśmie Świętym. **To prawdziwa biblioteka, z której każde słowo jest słowem Bożym.**

3. Wielka Biblioteka

Greckie słowo to *biblion*, od którego pochodzi wyraz *Biblia*, można przetłumaczyć jako *papirusowy zwój*. To właśnie na takich długich papirusowych zwojach zapisywano kiedyś różne teksty. Tak więc zbiór zwojów to po prostu biblioteka, choć w starożytności wyglądała ona całkowicie inaczej niż nasze współczesne biblioteki. Pismo Święte to także taka biblioteka. Dzisiaj jest zwykle wydawane w jednej księdze, ale dawniej zwoje zawierające teksty poszczególnych ksiąg biblijnych zajmowały sporo miejsca na półkach. Spróbujemy dzisiaj trochę się rozejrzeć w tej niezwykłej bibliotece...

Ty natomiast trwaj w tym, czego się nauczyłeś i co ci powierzono, wiedząc, kim byli twoi nauczyciele! Już od dzieciństwa znasz Pisma święte, które mogą napełnić cię mądrością prowadzącą do zbawienia przez wiarę w Chrystusie Jezusie.

(2 Tm 3, 14–15)

TROCHĘ MATEMATYKI

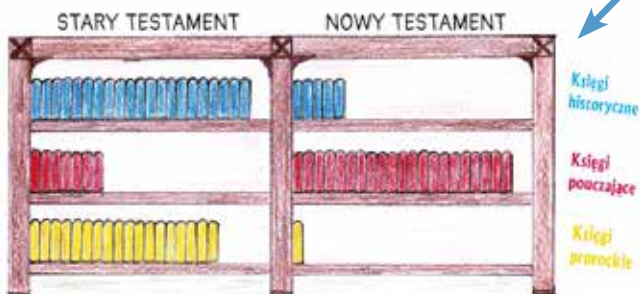
Stary Testament		Nowy Testament	
Księgi historyczne	21	Księgi historyczne	5
Księgi prorockie	7	Księgi prorockie	21
Księgi mądrościowe	18	Księgi mądrościowe	1
RAZEM	46	RAZEM	27

Dodaj:
Pismo Święte zawiera **73** ksiąg.

Jeżeli trzymasz na kolanach Pismo Święte, to nie masz przy sobie tylko jednej książki, ale całą bibliotekę.

• Zwracamy uczniom uwagę, że w bibliotece książki są odpowiednio ułożone. Podobnie jest w Piśmie św., które jest podzielone na dwie główne części: Stary i Nowy Testament. Z kolei w Starym i Nowym Testamencie można wyróżnić :

– **księgi historyczne**, które opisują działanie Boga w historii świata dla zbawienia człowieka;

Chociaż księgi Pisma Świętego są tak różne, to jednak wszystkie mają ten sam cel. Chcą opowiedzieć o historii zbawienia świata i każdego człowieka.

– **księgi pouczające**, zawierające Boże nauki, których przestrzeganie pomoże ludziom osiągnąć zbawienie;

– **księgi prorockie**, które wzywają do nawrócenia, zapowiadają przyjście i zwycięstwo Mesjasza, Pana Jezusa.

Przeczytaj kolejne teksty i napisz, jak nazywamy księgi Pisma Świętego, które są w nich opisane.

Przez wiele lat ci, którzy czytali i rozważali Pismo Święte, zauważyli, że każda z tych ksiąg jest inna. Niektóre z nich są jednak w jakiś sposób do siebie podobne. Są takie, które opowiadają, w jaki sposób Pan Bóg działał w historii świata dla naszego zbawienia.

Nazywamy je

Są takie, które pomagają nam lepiej żyć, ponieważ zawierają Boże nauki, które wskazują nam, jak osiągnąć zbawienie.

Nazywamy je *księgami pouczającymi*

Są również takie, które wzywają do nawrócenia i zapowiadają przyjście Zbawiciela – Pana Jezusa.

Nazywamy je *księgami prorockimi*

• Uczniowie wykonują zadanie, wpisując do tekstu odpowiednie nazwy ksiąg.

• Prosimy, aby dzieci przy pomocy tekstu zawartego w podręczniku powiedziały, **co jest celem wszystkich ksiąg Pisma św.**

HISTORIA ZBAWIENIA

STWORZENIE

ZMARTWYCHWSTANIE

Wiele razy będziesz słyszał na katechezie o historii zbawienia. To określenie opisuje działanie Boga w historii człowieka dla jego zbawienia, czyli ocalenia przed złem.

• Podkreślamy, że w Piśmie Świętym jest spisana **historia zbawienia, czyli działania Boga w historii ludzkości**. Ukazuje ona miłość Pana Boga do ludzi, który wypełnia daną po grzechu pierworodnym obietnicę zbawienia, czyli wybawienia od zła.

- Po przeczytaniu tekstu uczniowie odpowiadają na pytania:

– Jakie wydarzenie jest punktem zwrotnym historii zbawienia?
(przyjście na świat obiecanego Zbawiciela – Jezusa Chrystusa)

– Na jakie części dzieli przyjście na świat Pana Jezusa księgi Pisma św.? (Stary i Nowy Testament)
– O jakich wydarzeniach opowiada Stary Testament?

(opisuje działanie Boga dla dobra ludzi od początków świata aż do narodzenia Pana Jezusa, zawiera 46 ksiąg)

– O jakich wydarzeniach opowiada Nowy Testament?

(opisuje życie Pana Jezusa, Jego nauczanie, cuda, mękę, śmierć i zmartwychwstanie oraz początki wspólnoty Kościoła, zawiera 27 ksiąg)

• Zwracamy uwagę, że przyjście na świat obiecanego Zbawiciela było dla ludzi tak ważnym wydarzeniem, że od niego rozpoczęto liczyć **czas naszej ery**. W historii, podając datę, mówimy, że coś się stało przed lub po narodzeniu Chrystusa.

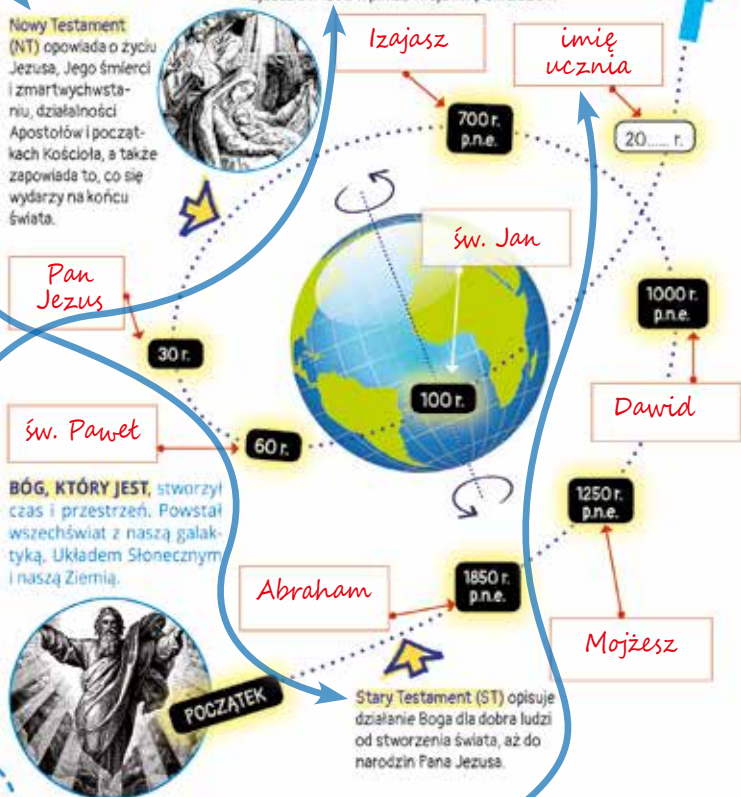
• Prosimy, aby uczniowie w odpowiednich polach wpisywali imiona postaci historycznych, o których jest mowa w Piśmie Świętym. Trzeba zacząć od Stworzenia, które jest opisane na dole.

• W ostatnim polu na górze uczniowie dopisują swoje imię, ponieważ każdy z nas jest również uczestnikiem historii zbawienia. Obok trzeba jeszcze dopisać odpowiedni rok.

Z lekcji przyrody wiesz, że kula ziemiska obraca się nieustannie wokół własnej osi. Jeden obrót trwa 24 godziny. Dzięki temu mamy dzień i noc. Jednocześnie w ciągu całego roku okrąża słońce. Dzięki temu zmieniają się pory roku. W historii zbawienia taką „osią” jest narodzenie Pana Jezusa. To również najważniejsze wydarzenie w dziejach ludzkości. Dzieli czas na erę przed Chrystusem (czas przed naszą erą) i po Chrystusie (czas naszej ery). To wydarzenie dzieli także księgi Pisma Świętego na Stary i Nowy Testament.

WOKÓŁ ZIEMI WPISZ IMIONA OSÓB OBOK ODPOWIEDNIH DAT:

Dawid ok. 1000 r. p.n.e., Abraham ok. 1850 r. p.n.e., Zmartwychwstanie Pana Jezusa ok. 30 r., św. Jan ok. 15–100 r., Izajasz ok. 700 r. p.n.e., św. Paweł ok. 5–64 r., Mojżesz ok. 1250 r. p.n.e., Twoje imię ok. 2020 r.

- Zapoznajemy uczniów z kanonem Pisma Świętego, przygotowując wspólnie z nimi Bibliotekę Pisma Świętego.

W miarę równomiernie dzielimy pomiędzy uczniów wymieszane kartki, na których są zapisane nazwy wszystkich ksiąg Pisma św. razem z ich skrótami. Uczniowie sprawdzają w podręczniku, do jakich rodzajów należą księgi, które otrzymali i zabierają kartki papieru w odpowiednim kolorze (niebieski – księgi historyczne, czerwony – księgi pouczające, żółty – księgi prorockie). Następnie przygotowują zwoje swoich ksiąg. W środku przyklejają odciętą nazwę księgi,

a na zewnątrz – w widocznym miejscu – jej skrót.

Do związania zwojów rozdajemy uczniom przygotowane wcześniej kawałki tasiemki lub sznurka.

Tak przygotowane zwoje mogą być wykorzystane do różnych zabaw utrwalających nazwy ksiąg, np. uczniowie mogą się nimi wymieniać, mogą je losować i po sprawdzeniu skrótu mogą z pamięci podawać pełną nazwę księgi. W takich zabawach można wyłonić klasowego znawcę historycznych ksiąg Pisma Świętego, Nowego Testamentu lub całego Pisma Świętego.

Kanon Pisma Świętego, czyli wszystkie księgi wchodzące w jego skład

Księga Rodzaju	Rdz
Księga Wyjścia	Wj
Księga Kapłańska	Kpł
Księga Liczb	Lb
Księga Powtorzonego Prawa	Pwt
Księga Jozuego	Joz
Księga Sędziów	Sdz
Księga Rut	Rt
1 Księga Samuela	1 Sm
2 Księga Samuela	2 Sm
1 Księga Królewskiego	1 Krl
2 Księga Królewskiego	2 Krl
1 Księga Kronik	1 Krn
2 Księga Kronik	2 Krn
Księga Edrasza	Ezd
Księga Nehemiasza	Ne
Księga Tobiasza	Tb
Księga Judyty	Jdt
Księga Estery	Est
1 Księga Machabejska	1 Mch
2 Księga Machabejska	2 Mch
Księga Hioba	Hi
Księga Psalmów	Ps
Księga Przysłów	Prz
Księga Koheleta	Koh
Pieśń nad Pieśniami	Pnp
Księga Mądrości	Mdr
Mądrość Salomona	Syr
Księga Izajasza	Iz
Księga Jeremiasza	Jr
Lamentacje	Lm
Księga Barucha	Ba
Księga Ezechiela	Ez
Księga Daniela	Dn
Księga Ozeasza	Oz
Księga Joela	Jl
Księga Amosa	Am
Księga Abdiasza	Ab
Księga Jonasza	Jon
Księga Micheasza	Mi
Księga Nahuma	Na
Księga Habakuka	Ha
Księga Sofoniasza	So
Księga Aggeusza	Ag
Księga Zachariasza	Za
Księga Malachiasza	Ml

Ewangelia wg św. Mateusza	Mt
Ewangelia wg św. Marka	Mk
Ewangelia wg św. Łukasza	Lk
Ewangelia wg św. Jana	J
Dzieje Apostolskie	Dz
1 List do Rzymian	Rz
1 List do Koryntian	1 Kor
2 List do Koryntian	2 Kor
1 List do Galatów	Ga
1 List do Efezjan	Ef
1 List do Filipian	Filp
1 List do Kolosan	Kol
1 List do Tesaloniczan	1 Tes
2 List do Tesaloniczan	2 Tes
1 List do Tymoteusza	1 Tm
2 List do Tymoteusza	2 Tm
1 List do Tytusa	Tt
1 List do Filemona	Fim
1 List do Hebrajczyków	Hbr
1 List św. Jakuba	Jk
1 List św. Piotra	1 P
2 List św. Piotra	2 P
1 List św. Jana	1 J
2 List św. Jana	2 J
3 List św. Jana	3 J
1 List św. Judy	Jud
Apokalipsa św. Jana	Ap

Odniesienie do życia:

- Niezależnie od tego, czy czytamy fragment Starego Testamentu lub Nowego, czy posługujemy się jedną księgą Pisma Świętego, czy jego całością, zawsze powinniśmy pamiętać o tym, aby korzystać z niego z należyтым szacunkiem. Jest w nim spisane słowo, które Pan Bóg kieruje do każdego człowieka.

- Zachęcamy uczniów do podjęcia wyzwania.

- Prosimy, aby uczniowie wpisali osobę, z którą chcą powtórzyć najistotniejsze treści katechezy.
- Modlitwa końcowa – „Chwała Ojcu”.

Tekst opowiadania umieszczonego w podręczniku w kodzie QR.

- 10 maja 1861 roku gwałtowny pożar zniszczył miasteczko Glaris w Szwajcarii. Ogień strawił wówczas 490 domów. Mieszkańcy postanowili odbudować swoje miasto. W jednym z licznych warsztatów, które wtedy powstawały, pracował młody murarz, przybyły z północnych Włoch. Na imię miał Jan. Młodzieniec miał zbadać stan uszkodzonego muru. Gdy zaczął uderzać młotkiem, odpadł kawałek tynku i wówczas zobaczył książkę umieszczoną zamiast jednej cegły. Gruby tom został w ten sposób zamurowany. Jan zaniepokojony wyciągnął go. Było to Pismo Święte. Czy ktoś umieścił je tam celowo, czy może dla żartu? Młody murarz nigdy nie interesował się zbytnio sprawami religii, ale w czasie przerwy obiadowej zaczął czytać tę księgę. Kontynuował potem w domu, i to przez wiele kolejnych wieczorów. Powoli odkrywał słowa, jakie Bóg skierował do ludzi. Jego życie stopniowo ulegało zmianie.

Dwa lata później przedsiębiorstwo, w którym pracował Jan, przeniosło się do Mediolanu. Warsztaty były bardzo duże, a robotnicy mieszkali wspólnie w kilku pokojach. Pewnego wieczoru współlokator Jana patrzył zaniepokojony, obserwując chłopaka, który spokojnie czytał.

– Co czytasz? – spytał.

– Pismo święte – odpowiedział Jan.

– Uff! Jak możesz wierzyć w te wszystkie brednie? Pewnego dnia zamurowałem Biblię w ścianę jednego domu w Szwajcarii. Jestem ciekaw, czy jakiś diabeł albo ktoś zamiast niego wydłubał ją stamtąd! (B. Ferrero, *Zamurowane Pismo Święte*)

Notatki:

4. JAK ODNALEŹĆ SKARBY?

Zapoznanie uczniów z odszukiwaniem fragmentów Pisma Świętego wymaga dwóch jednostek lekcyjnych.

Podstawa programowa

Uczeń:

- A.9.2. przedstawia proces formowania się ksiąg biblijnych;
- A.9.3. wymienia księgi Starego i Nowego Testamentu,
- A.9.c. sięga po lekturę Pisma Świętego;
- A.10.7. podaje zasady i uzasadnia wartość indywidualnej lektury Pisma Świętego.
- A.10.e. Podejmuje prywatną lekturę Pisma Świętego.
- A.11.a. okazuje szacunek wobec słowa Bożego – tekstów biblijnych;
- A.11.b. słucha i czyta Pismo Święte z zaangażowaniem.

Cel katechetyczny:

- uczeń potrafiąc odnaleźć konkretny fragment Biblii, samodzielnie sięga po lekturę Pisma św.

Cele szczegółowe:

- uczeń potrafi samodzielnie wyjaśnić czym jest w Piśmie Świętym: sygnatura, rozdział, werset;
- uczeń potrafi odnaleźć właściwy fragment Pisma Świętego;
- uczeń odnosi się z szacunkiem do księgi Pisma Świętego;

Postawy:

- uczeń samodzielnie sięga po lekturę Pisma Świętego.

Metody pracy:

opowiadanie, rozmowa kierowana, praca w grupach.

Pomoce dydaktyczne:

skarb (księga Pisma Świętego, kartka z tekstem Ps 119, 105, świeca) umieszczony w drewnianej skrzyni, oklejonym kartonowym pudełku, metalowej skrzynce od narzędzi lub pomalowanym farbami plastikowym pudełku, itp., zapalniczka, podręcznik z ćwiczeniami, Pismo Święte – jedno lub dwa na ławkę, kilka różnych wydań Pisma Świętego, komputer z dostępem do Internetu, rzutnik lub tablica interaktywna.

Notatki:

Wprowadzenie:

- Przed wejściem do klasy w miarę możliwości organizujemy na terenie szkoły poszukiwanie skarbu. Dajemy uczniom przygotowaną wcześniej mapę i prosimy, żeby postarali się ją rozszyfrować. Jeżeli to możliwe, za zgodą odpowiednich osób, skarb możemy wcześniej zakopać w szkolnym ogrodzie lub schować w innym szkolnym pomieszczeniu.

- Po odnalezieniu skarbu wracamy do klasy, w której jest ciemno (w miarę możliwości całkowicie zasłonięte okna).

- Zapalamy świecę znajdującą się w skarbie, aby pomóc uczniom odnaleźć drogę do ławek i przedstawiamy dzieciom krótkie opowiadanie umieszczone na końcu konspektu.

Podanie prawdy:

- Światło to skarb, który pomaga odnaleźć właściwą drogę. Dla nas takim skarbem jest Pismo Święte.

- Modlimy się tekstem Pisma św. zapisanym na kartce ze skarbu: **Twoje słowo jest pochodnią dla nóg moich i światłem na mojej ścieżce.** (Ps 119, 105).

- Pokazując księgę Pisma św. wyjaśniamy, że to prawdziwy wielki skarbiec. Jednak niezależnie od wydania, można w nim szybko odnaleźć każdą, nawet najmniejszą perełkę. Księgi Pisma św. dzielą się na rozdziały, a rozdziały na wersety.

- Uczymy dzieci odczytywać sygnatury Pisma św.

Czytałeś kiedyś powieść o piratach? Są w niej przygody, pojedynki i morskie bitwy. Nie brakuje również zakochanych w sobie głównych bohaterów. A w centrum tego wszystkiego jest wielki skarb. Każdy chce go zdobyć, ale znajdzie go tylko ten, kto potrafi odczytać zaszyfrowaną mapę. Najpierw musi ją jednak zdobyć, później właściwie odczytać i wyruszyć w niebezpieczną podróż. Do tego wszystkiego liczy się jeszcze czas.

Tyle w powieściach, powiesz i zapytasz, co to ma wspólnego z Pismem Świętym i katechazą?

Pismo Święte to skarbiec wypełniony po brzegi klejnotami Bożego Słowa. Kto pozna szyfr, znajdzie w nim każdą pojedynczą perłę.

Jeżeli chcesz odszukać werset – po pojedynczą perłę Pisma Świętego – to kolejno musisz:

1. Odczytać skrót nazwy księgi – „Rdz” to Księga Rodzaju (spis ksiąg jest na początku Pisma Świętego i w poprzedniej katechezie);
2. Odszukać, na której stronie zaczyna się interesująca nas księga (spis treści jest na końcu Pisma Świętego);
3. Odnaleźć numer rozdziału – „1” (liczba zapisana większą czcionką);
4. Odszukać w danym rozdziale numer wersetu – „31” (liczba zapisana mniejszą czcionką).

20

Sygnatura Pisma Świętego

skrót nazwy księgi

Rdz 1, 31

numer wersetu

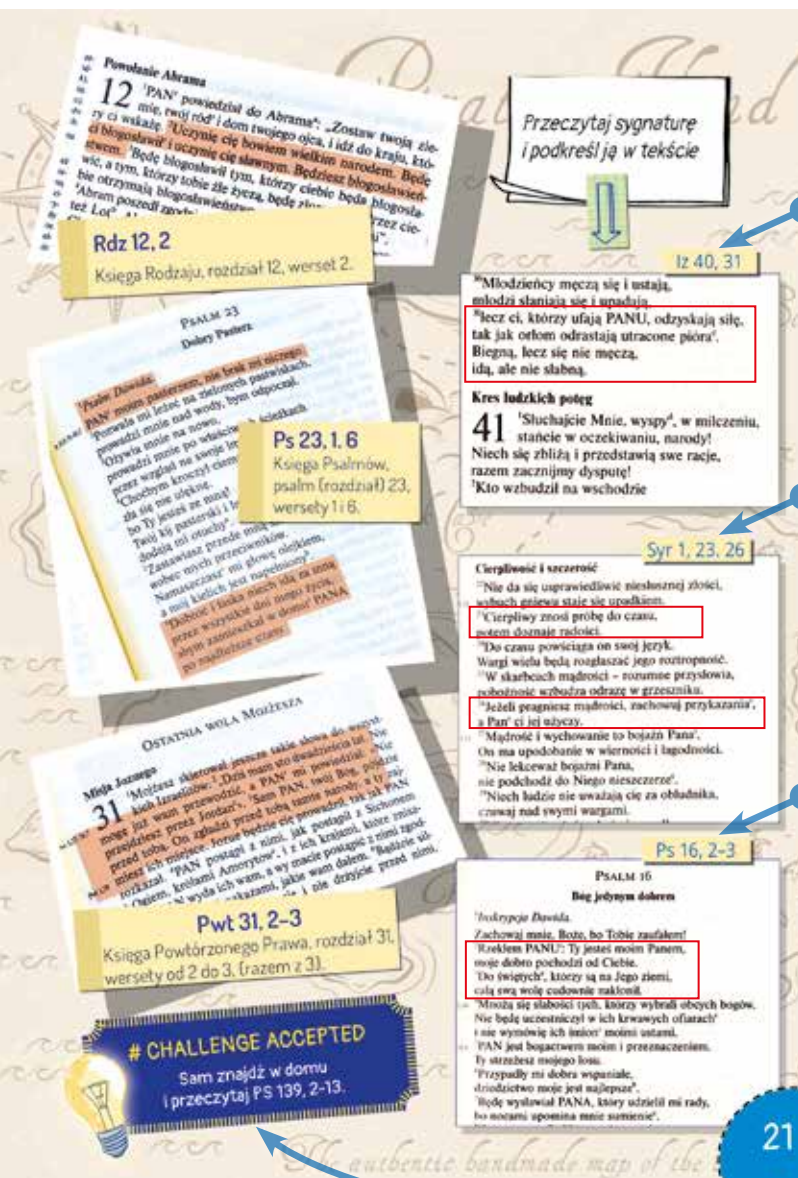

numer rozdziału

Szyfr skarba Pisma Świętego

Sygnatura – skrót, który pozwala zapisać i odszukać każdy fragment Pisma Świętego.
Werset – najmniejszy oznaczony fragment Pisma Świętego.

- Tłumaczymy również uczniom, jak zapisuje się inne proste sygnatury biblijne oznaczające kilka kolejnych wersełów tekstu lub dwa oddzielone od siebie.

- Uczniowie najpierw odczytują sygnatury biblijne, a później podkreślają odpowiedni tekst.

- Księga Izajasza, rozdział 40, werseł 31 :

lecz ci, którzy ufają PANU, odzyskają siłę, tak jak orłom odrastają utracone pióra. Biegają, lecz się nie męczą, idą, ale nie słabną.

- Mądrość Syracha, rozdział 1, wersety 23 i 26:

– Cierpliwy znosi próbę do czasu, potem doznaje radości.
– Jeżeli pragniesz mądrości, zachowuj przykazania, a PAN ci jej użyć.

- Księga Psalmów, Psalm 16, wersety od 2 do 3:

Rzekłem PANU: Ty jesteś moim PANEM, moje dobro pochodzi od Ciebie. Do świętych, którzy są na Jego ziemi, całą swą wolę cudownie nakłonił.

- Zachęcamy uczniów do samodzielnego odszukania w domu i przeczytania fragmentu Psalmu 139.

Odniesienie do życia:

- Zapoznajemy uczniów z tekstami i skrótami umieszczonymi na stronie Pisma Świętego.

 Odczytywanie sygnatur Pisma Świętego

Komentarz – wyjaśnienie przesłania zawartego w danym fragmencie Pisma Świętego

Początek nowej historii

Przypisy – dodatkowe wyjaśnienia do tekstu wskazanego odnośnikiem, np. (a)

Początek rozdziału

PAN – w tym miejscu występuje imię Boga – JHWH (Jahwe), którego nie wymawiano podczas czytania, lecz zastępowano je słowem Adonaj (Pan)

(s) – termin wyjaśniony w Słowniku umieszczonym na końcu Pisma Świętego

Nazwa księgi

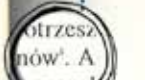
Przypisy – nie są tekstem Pisma Świętego, ale wyjaśnieniem do niego

Odnosiłki do innych miejsc w Piśmie Świętym, które poruszają podobne problemy lub występują w nich te same osoby

22

Sygnatura pierwszego i ostatniego fragmentu księgi zapisanego na stronie

Numer strony

 Otrzesz nów^a. A prorok

- Po samodzielnym odczytaniu tekstu prosimy uczniów, aby powiedzieli, dlaczego Pismo Święte jest dla nas skarbem.

- Pomagamy uczniom odszukiwać perelki Bożego słowa.

- Prosimy, aby uczniowie wpisali osobę, z którą chcą powtórzyć treść katechezy.

- Modlitwa na koniec katechezy: **Choćbym kroczył ciemną doliną, zła się nie ulęknę, bo Ty jesteś ze mną!** (Ps 23, 4). Panie Boże, dziękujemy Ci za skarb Pisma Świętego. Każdego dnia Twoje słowa: prowadzą, pocieszają, dodają sił. Bądź zawsze z nami, Panie Boże! Amen.

OPOWIADANIE

Pędzący pociąg jest pełen pasażerów, a naokoło panuje noc i niesamowita ciemność. Nagle w pociągu gasną wszystkie światła i hamuje on gwałtownie. Słychać krzyk, brzęk rozbijanych szyb, a przerażenie podróżnych sięga zenitu. Ktoś opanowany wyjął latarkę. Smuga światła wróciła wszystkim przytomność. Podając sobie ręce, jeden za drugim podążyli do wyjścia oświeconą drogą. (B. Ferrero, Światło znakiem ratunku)

- Co wydarzyło się w pędzącym pociągu?
- Jak zachowywali się ludzie?
- Co uspokoiło pasażerów?

Światło zapalonej latarki przywróciło spokój, pomogło opanować lęk, wskazało drogę do wyjścia.

Notatki:

II. BÓG OBDARZA NAS ŻYCIEM

5. CZY PAN BÓG STWORZYŁ DINOZAURY?

Podstawa programowa

Uczeń:

- A.2.1. wyjaśnia pojęcie wiary, wskazuje relacje między wiarą i wiedzą;
- A.2.2. podaje argumenty za nie sprzecznością wiary i wiedzy;
 - A.2.a. dąży do zdobycia wiedzy służącej pogłębianiu wiary;
 - A.2.b. troszczy się o wzrost swojej wiary;
 - A.2.d. szanuje wszystkich ludzi bez względu na ich przekonania.
- A.9.1. wyjaśnia, czym jest Pismo Święte;
- A.9.2. przedstawia proces formowania się ksiąg biblijnych;
- A.9.7. przedstawia argumenty na pozorność konfliktu przekazu Pisma Świętego i nauki.
 - A.9.a. wierzy, że Pismo Święte jest słowem Boga do człowieka;
 - A.9.b. stara się kierować w życiu słowem Bożym,
 - A.9.c. sięga po lekturę Pisma Świętego;
 - A.9.d. zachowuje kościelne zasady przy interpretacji tekstów biblijnych.

Cel katechetyczny:

- uczeń znając treść i znaczenie biblijnych opisów stworzenia, wielbi Boga i dziękuje za Jego dzieła.

Cele szczegółowe:

- uczeń wie, że Pismo Święte nie jest księgą naukową, ale księgą, która przedstawia Boga i Jego działanie;
- uczeń potrafi wymienić opowiadania należące do prehistorii biblijnej;
- uczeń umacnia swoją wiarę, która razem z rozumem jest konieczna w poznawaniu prawdy;

Postawy:

- uczeń wielbi Boga dziękując za wszystkie Jego dzieła.

Metody pracy:

praca w grupach z Pismem Świętym, rozmowa kierowana, praca indywidualna – przygotowanie opowiadania przekazywanego w swojej rodzinie.

Pomoce dydaktyczne:

papierowy samolot z podpisanymi skrzydłami: WIARA, ROZUM – można przynieść gotowy, albo poprosić uczniów o przygotowanie (jednego lub wszystkich – jeżeli nie boimy się chaosu), Pismo Święte, komputer z dostępem do Internetu, rzutnik lub tablica interaktywna.

Notatki:

Wprowadzenie:

• Katechezę rozpoczynamy wspólną modlitwą, w której **prosimy Ducha Świętego o dar prawdy**:
Przyjdź Duchu Święty – uczyni mnie pokornym, abym całą chwałę oddawał Bogu. Przyjdź Duchu Święty – umocnij moją wiarę, abym całkowicie ufał Bogu. Przyjdź Duchu Święty – spraw, abym rozumem starał się poznawać Boga. Przyjdź Duchu Święty – odnow mnie, abym był nowym stworzeniem. Przyjdź Duchu Święty – rozpal we mnie ogień Twojej miłości, abym kochał wszystkich ludzi. Przyjdź Duchu Święty – oświeć mnie, abym zawsze rozpoznał i odrzucił kłamstwo. Przyjdź Duchu Święty – doprowadź mnie do całej prawdy. Przyjdź Duchu prawdy – spraw, byśmy zawsze żyli prawdą prowadzącą do sprawiedliwości i pokoju. Przyjdź Duchu Boży, który wiesz, kędy chcesz – obdarz mnie wyobraźnią potrzebną do dobrego i pięknego życia. Amen

• Przy pomocy papierowego samolotu demonstrujemy, że **w poznaniu prawdy potrzebna jest zarówno wiara, jak i rozum**. Samolot będzie latał tylko wtedy, gdy będzie miał dwa skrzydła. Po odcięciu jednego z nich, już nie polecą. Wiedza jest potrzebna, aby rozumieć, że drewnianym samolotem nie można sterować w sposób elektroniczny. Wiara zaś jest potrzebna, aby dobrze wykorzystywać całą posiadaną wiedzę oraz przyjąć tajemnice zbawienia. Dzięki wierze ludzie w ogóle spróbowali wzbić się w powietrze.

• Wykorzystując zapisany tekst stwierdzamy, że pragnienie poznania prawdy o otaczającym świecie przyczyniło się do odkrycia istnienia dinozaurów.

• Prosimy uczniów o wpisanie do krzyżówki brakujących nazw dinozaurów i odkrycie hasła.

To pytanie zadaje chyba każde dziecko, gdy słyszy biblijną historię o stworzeniu świata i człowieka. Dinozaury to stworzenia, które fascynują zarówno dzieci, jak i dorosłych. Tymczasem w Biblii nie znajdujemy na ich temat ani słowa. Spróbujemy dzisiaj odpowiedzieć sobie między innymi na pytanie, dlaczego tak jest?

Do zapisanej nazwy dinozaura dopisz pozostałe:

brachiozaur
pentaceratops
edmontozaur
welociraptor

Literki z oznaczonych kratek utworzą hasło.

1.S 2.T 3.W 4.O 5.R 6.Z 7.E 8.N 9.I 10.E

26

Podanie prawdy:

- Prosimy, aby uczniowie przeczytali tekst i odpowiedzieli na kilka pytań.
- W jaki sposób ludzie dowiedzieli się o istnieniu dinozaurów? (dzięki archeologii i paleontologii)

O tym, że dinozaury w ogóle istniały, ludzie dowiedzieli się stosunkowo niedawno, kiedy zaczęły rozwijać się takie dziedziny nauki, jak archeologia czy paleontologia. Do tego momentu dinozaury (choć tak ich nie nazywano) istniały jedynie w opowieściach ludowych jako potężne smoki czy potwory morskie. Na podstawie odnajdywanych fragmentów szkieletów, przedstawiciele nauk przyrodniczych zrekonstruowali ich przypuszczalny wygląd i to, jak żyły. To może być jedno z wytłumaczeń, dlaczego nie ma o nich ani słowa w Biblii.

Wierzymy, że Pan Bóg stworzył cały świat i wszystko, co istnieje lub istniało – nawet dinozaury.

Wiele lat po wyginięciu dinozaurów na świecie pojawia się człowiek. Okres od pojawienia się człowieka aż do czasu, gdy nauczył się on pisać nazywamy prehistorią (przed – historią). Informacje, które mamy na temat tego okresu pochodzą głównie z wykopalisk archeologicznych.

Także w Biblii znajdujemy opowieści, które zanim zostały spisane, najpierw przez wiele stuleci były przekazywane jako opowieści ustne. Ludzie szukali odpowiedzi na pytania o to, skąd i dlaczego się wzięli? Kto i dlaczego stworzył świat? Dlaczego na tym świecie istnieje zło? Pod natchnieniem Ducha Bożego przekazywali opowieści, które w poetyckich obrazach dawały odpowiedzi na te najważniejsze pytania.

Z czasem zaczęto te opowieści spisywać i tak powstało pierwsze 11 rozdziałów Księgi Rodzaju. Zbiór tych opowieści nazywamy *prehistorią biblijną*. Nie są one kroniką wydarzeń ani relacją dziennikarską, lecz próbą odpowiedzi na pytania, które ludzie zadawali sobie od zawsze i zawsze będą je sobie zadawać. Te odpowiedzi są ubrane w obrazy i opowieści, które są bardzo proste i przemawiają do naszej wyobraźni. Właśnie dlatego są zrozumiałe dla każdego człowieka, obojętnie gdzie i kiedy żyjącego.

– W jaki sposób ludzie wyjaśniali sobie przed rozwojem tych nauk odnajdywane przypadkowo olbrzymie kości? (mówili o istnieniu wielkich smoków i potworów)

– Dlaczego Pismo św. nie wspomina o istnieniu dinozaurów? (w czasach, kiedy spisywano księgi Pisma św. ludzie jeszcze nie odkryli ich istnienia)

– Co mówi nasza wiara o istnieniu dinozaurów? (Pan Bóg stworzył cały świat – wszystko, co na nim istniało lub istnieje, również dinozaury)

– Co to jest prehistoria? (okres od pojawienia się człowieka do czasu, gdy nauczył się on pisać)

– W jaki sposób ludzie przekazywali wtedy informacje? (ustnie)

– Co to jest prehistoria biblijna? (pierwsze 11 rozdziałów Księgi Rodzaju, które nie są historyczną kroniką wydarzeń, ale spisnymi obrazowanymi opowieściami przekazywanymi wcześniej przez setki lat ustnie pod natchnieniem Ducha Świętego – można je sobie łatwo wyobrazić, są jak

obrazy malowane słowami; starają się one udzielić odpowiedzi na nurtujące ludzi pytania: jak powstał świat?, skąd się wzięli ludzie?, dlaczego na świecie jest zło?)

Przechodzimy najpierw do str. 29.

Odniesienie do życia:

- Prosimy, aby uczniowie chwilę zastanowili się, nad jakimi ważnymi pytaniami sami zastanawiają się, gdzie szukają odpowiedzi oraz kto jest dla nich wiarygodny i dlaczego. Przypominamy im również, że jedynym i ostatecznym **źródłem prawdy, który nas nigdy nie zawiedzie i nie oszuka jest Pan Bóg.**

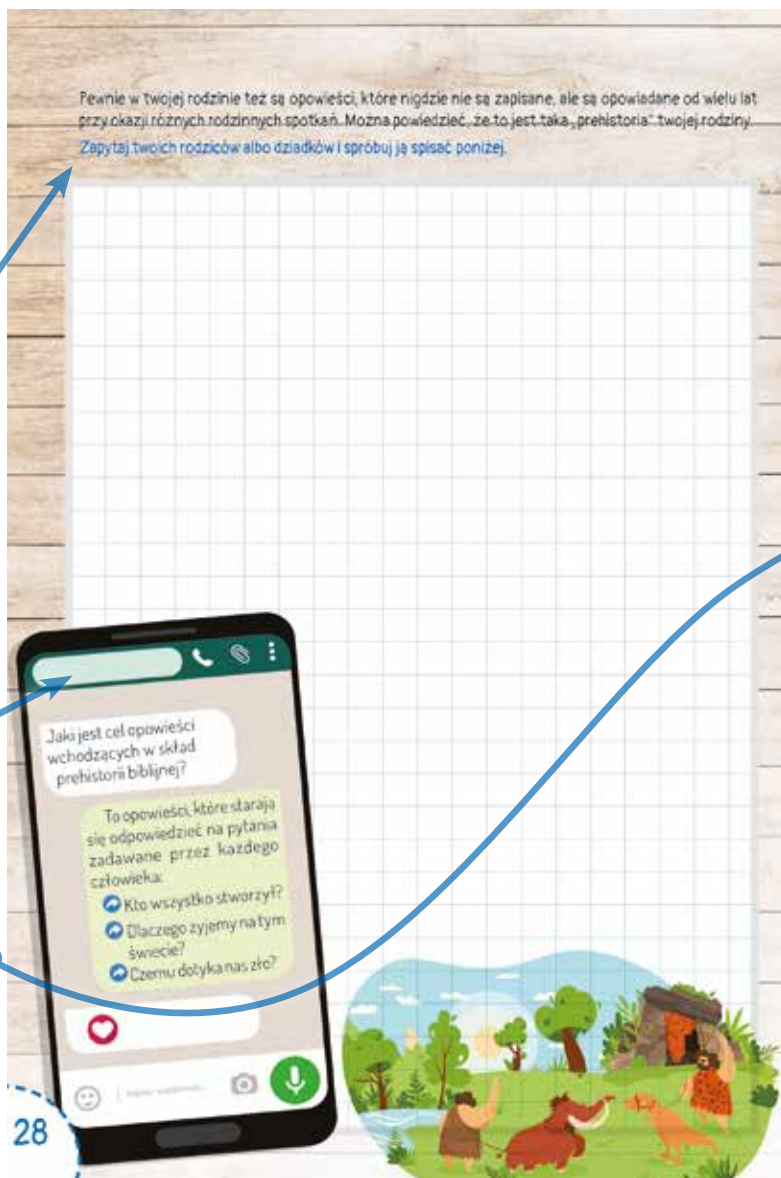
- Zachęcamy dzieci do codziennej **modlitwy o łaskę poznania prawdy i życia prawdą.** Aby prosili Boga dla siebie o **jednoczesny rozwój obu skrzydeł – wiary i rozumu,** który zapewni im wzbicie się na wyżyny.

- Zadając zadanie domowe przypominamy uczniom, że odkrywając prawdziwość opowiadanych historii rodzinnych zawsze **trzeba kierować się miłością,** aby nikogo nie zranić.

- Prosimy, aby uczniowie wpisali z kim chcą powtórzyć treść katechezy.

Kontynuacja po str. 27.

- W podsumowaniu wskazując na umieszczony cytat stwierdzamy, że Pismo św. nie przekazuje przyrodniczych informacji naukowych. W nim znajdziemy wskazówki, jak korzystać z osiągnięć naukowych, aby służyły dobru i prowadziły do świętości. **Pismo św. podaje jest prawdę, że cały otaczający nas świat oraz my sami jesteśmy stworzeni przez Boga** i wszystkie Jego dzieła są dobre, a nawet bardzo dobre. Zaś wiedzę o tym w jaki sposób się to dzieło znajdziemy w naukach przyrodniczych.

• Kolejno przedstawiamy opowieści prehistorii biblijnej i pytania, na które będziemy szukali odpowiedzi poznając je.

• Stworzenie świata i człowieka:

Kto i dlaczego stworzył otaczający nas świat? Kto i dlaczego stworzył człowieka? Dlaczego ludzie tak bardzo różnią się od innych stworzeń? Do kogo są podobni?

Co należy do prehistorii biblijnej?

Wypisz z Pisma Świętego nazwy poszczególnych opowieści

"Biblia nie uczy tego, jak powstało niebo, ale jak dostać się do nieba".
(J. de Fraine)

Rdz 1–2	Dwa opowiadania o <i>stworzeniu świata</i>
Rdz 3	Adam i <i>Ewa</i> oraz grzech <i>pierworodny</i>
Rdz 4	Dwaj bracia: K <i>Kain</i> i A <i>Abel</i>
Rdz 6–10	Wielka powódź i <i>Arka</i> Noego
Rdz 11	Wieża <i>Babel</i>

• Grzech pierworodny:

Do czego prowadzi nieposłuszeństwo okazane Panu Bogu? Dlaczego ludzie, choć wiedzą co jest dobre, wybierają zło? Czym jest dobro, a czym jest zło? Od kogo pochodzi dobro, a od kogo zło?

• Kain i Abel:

Co jest kolejnym skutkiem odejścia od Boga, odrzucenia dobra i wybrania zła? Dlaczego krzywdzimy najbliższych? Jaką karę ponosimy za popełnione zło? Jaka jest sprawiedliwość ludzka, a jaka Boża?

• Potop i Arka Noego:

Co zrobili ludzie z otaczającym ich dobrym światem? W Kim człowiek znajdzie swoje ocalenie? Co spotyka ludzi sprawiedliwych, a co grzeszników?

• Wieża Babel:

Czego ludzie pragną? Co chcą samodzielnie osiągnąć? Czy jest to możliwe? Dlaczego ludzie nie potrafią wzajemnie się porozumieć? Kto sprawia, że stajemy się jednością?

• Uczniowie samodzielnie lub z wykorzystaniem Pisma św. wpisują tytuły kolejnych opowieści należących do prehistorii biblijnej.

• Na zakończenie **wspólnie modlimy się, aby wzrastała w nas wiara i rozum**. Można jeszcze raz odmówić modlitwę, która rozpoczynała katechizację, lub poprosić uczniów, aby sami powiedzieli za co chcą Panu Bogu podziękować wykorzystując informacje zdobyte na katechezie.

Notatki:

6. SKĄD SIĘ WSZYSTKO WZIĘŁO?

Podstawa programowa

Uczeń:

- A.5.1. wymienia sposoby Bożego Objawienia (w stworzeniu, w słowie Bożym i w Jezusie Chrystusie);
- A.5.2. wymienia najważniejsze przymioty Boga;
- A.5.3. opisuje przejawy miłości Boga do człowieka w historii zbawienia (od stworzenia) i w teraźniejszości;
- A.5.a. przyjmuje w posłuszeństwie wiary Boże Objawienie;
- A.5.b. nawiązuje i pielęgnuje osobową relację z Bogiem;
- A.5.c. rozwija osobistą wiarę w miłość Boga;
- A.5.d. daje świadectwo o Bogu.
- A.7.1. przedstawia prawdę o dobroci stworzonego świata;
- A.7.a. dziękuje Bogu za dobro stworzenia;
- A.7.b. troszczy się o pomnażanie dobra w świecie;
- A.7.c. unika zła;
- A.9.6. wymienia niewłaściwe sposoby interpretacji tekstów biblijnych;
- A.9.7. przedstawia argumenty na pozorność konfliktu przekazu Pisma Świętego i nauki.
- A.9.c. sięga po lekturę Pisma Świętego;
- A.9.d. zachowuje kościelne zasady przy interpretacji tekstów biblijnych.
- A.11.1. przedstawia podstawowe wydarzenia historii zbawienia w Starym Testamencie w porządku chronologicznym: stworzenie świata (nieba i ziemi),
- A.11.a. okazuje szacunek wobec słowa Bożego – tekstów biblijnych;
- A.11.b. słucha i czyta Pismo Święte z zaangażowaniem;
- A.11.c. dokonuje refleksji nad słowem Bożym;
- A.11.e. jest przekonany o kierowaniu światem przez Boga;
- A.11.f. ufa Bożej Opatrzności.

Cel katechetyczny:

- uczeń znając pojęcia zawarte w biblijnych opisach stworzenia potrafi wyjaśnić, dlaczego te opisy nie są sprzeczne z odkryciami naukowymi.

Cele szczegółowe:

- uczeń potrafi wyjaśnić pojęcia: stwórcy, stworzenie i stwarzać, wszechmogący, wieczny, Boża Opatrzność,
- uczeń potrafi podać prawdy wiary, które odczytujemy z perykop o stworzeniu,
- uczeń rozumie, że Pismo Święte nie jest podręcznikiem przyrody,

Postawy:

- uczeń potrafi uwielbić Boga za dzieło stworzenia.

Metody pracy:

eksperyment, praca z tekstem Pisma św., rozmowa kierowana, praca indywidualna, krzyżówka,

Pomoce dydaktyczne:

Podręcznik z ćwiczeniami, Pismo św., pudełko z klockami, komputer z dostępem do Internetu, rzutnik lub tablica interaktywna.

Wprowadzenie:

- Katechazę rozpoczynamy modlitwą: *Wierzę w Ciebie Boże żywy.*
- Zadając kilka pytań, krótko przypominamy treści z poprzedniej katechezy:

– Jakie opowieści wchodzą w skład prehistorii biblijnej?

– Na jakie pytania starają się odpowiedzieć te opowieści?

- Jednemu uczniowi dajemy pudełko z klockami i prosimy go, aby co jakiś czas potrząsał nim tak długo, aż klocki przypadkowo połączą się w jakąś konstrukcję, np. domek.

- Prosimy, aby uczniowie przeczytali tekst o tworzeniu różnych rzeczy.

- Najpierw zadajemy dzieciom pytania ogólne, a później kilka szczegółowych.

– Dzięki komu powstają różne rzeczy? (np. konstruktor, projektant, pomysłodawca, wytwórca)

– Co jest potrzebne do wytworzenia różnych rzeczy? (plan, materiały, praca – właściwe wykonanie, odpowiedni czas...)

– Co jest potrzebne przy: wypieku ciastek, tworzeniu glinianych naczyń, malowaniu przedmiotów, budowaniu domków dla ptaków, tworzeniu rzeźb i dzierganiu na drutach?

– Jakie trudności mogą spotkać osobę podejmującą te zadania?

- Uczniowie wykonują zadanie, pisząc lub rysując to, co sami kiedyś skonstruowali, zbudowali, wykonali lub zrobili...

Podanie prawdy:

- Zapoznajemy się z kolejnym tekstem i przedstawiamy Boga, jako Stworzyciela całego Wszechświata i Ziemi, na której żyjemy. Prosimy, aby uczniowie podali, **na czym polega różnica pomiędzy Boskim dziełem stworzenia, a tworzeniem różnych rzeczy przez ludzi** (ludzie przetwarzają istniejącą surowce, materiały; Pan Bóg nie potrzebował nic materialnego, aby powstała cała otaczająca nas przestrzeń i czas).

Zdolność człowieka do wymyślania i tworzenia różnych rzeczy stanowi znak jego podobieństwa do Tego, który wymyślił, stworzył i opiekuje się całym Wszechświatem: od wielkich galaktyk, których jeszcze nie znamy, aż do najmniejszych stworzonek na ziemi. Podczas gdy człowiek może wiele rzeczy tworzyć, wykorzystując do tego różne materiały, Bóg nie potrzebował niczego materialnego, żeby stworzyć wszystko, co jest. Dzięki Niemu wszystko zaistniało, dlatego nazywamy go Stworzycielem. Stworzył to wszystko z miłości i dla dobra stworzeń, które powołał do życia.

Posłuchaj nagrania z kodu QR i wpisz odpowiednie dni stworzenia.

Na początku Bóg stworzył niebo i ziemię. A ziemia była bezładną pustką. Ciemność zalegała nad bezmiarem wód, a duch Boży unosił się nad wodami. (Rdz 1, 1-2)

- Prosimy, aby uczniowie krótko opowiedzieli, czego dowiedzieli się o początku świata na lekcjach przyrody, biologii i geografii.

- Przypominamy uczniom znaczenie Pisma Świętego – księgi natchnionej, która przedstawia prawdę, jak Bóg działa w życiu pojedynczego człowieka oraz w historii całego świata. Nie jest to książka przyrodnicza, ani naukowa

- QR – czytywany tekst pierwszego opisu stworzenia.

- Przedstawiamy dzieciom pierwszy opis stworzenia świata (Rdz 1, 1-27). Uczniowie wpisują w zadaniu odpowiednie dni stworzenia. Nie są to zwyczajne dni, ale przedstawiony obrazowo dłuższy czas. Pierwsze trzy dni to stwarzanie przez Boga poszczególnych przestrzeni. Kolejne trzy dni to przyozdabianie istniejących już przestrzeni: światłości – słońcem, ciemności – księżycem i gwiazdami, wody

– rybami, niebo – ptakami, ziemię – zwierzętami i ludźmi. **Autor biblijny pragnie w ten sposób również podziękować Bogu za całe dzieło stworzenia, które jest dobre, a nawet bardzo dobre.**

- Czytamy kolejny tekst, a po zapoznaniu się z nim prosimy dzieci, aby samodzielnie udzieliły kilku wyjaśnień.

- Do jakich tekstów biblijnych należy opis stworzenia świata? (prehistoria biblijna)
- Co było celem biblijnego autora opisu stworzenia? (chciał uwielbić Boga Stwórcę, a nie dokładnie napisać, jak Pan Bóg wszystko stworzył)
- O czym świadczy wielkość i piękno całego stworzenia? (o potęgę i chwale jego Stwórcy)
- Jak nazywa się opieka Pana Boga nad światem? (Bożą Opatrznością)
- Dlaczego biblijny opis stworzenia świata nie jest sprzeczny z odkryciami naukowców? (Biblia uczy tego, że wszystko ma swój początek w Bogu, a naukowcy starają się odpowiedzieć, jak do tego doszło)

Opis stworzenia świata to bardzo stary tekst należący do prehistorii biblijnej. Jego autor nie chciał dokładnie napisać, jak Pan Bóg wszystko stworzył, ale chciał jak najpiękniej wyrazić swoje uwielbienie dla Boga, który jest Stwórcą wszystkiego. Patrząc na Boże dzieła, możemy doświadczyć wielkości, potęgi i chwały samego Boga.

Pan Bóg nie tylko stworzył cały wszechświat, ale cały czas się o niego troszczy. Opiekę Pana Boga nad światem nazywamy **Bożą Opatrznością**.

To, co mówi Pismo Święte, nie jest sprzeczne z tym, co mówią o powstaniu świata naukowcy. Biblia pokazuje nam, że wszystko powstało dzięki Panu Bogu. Naukowcy zaś próbują odpowiedzieć na pytanie, kiedy i w jaki sposób to się stało.

- Wspólnie z uczniami zastanawiamy się, czego uczy nas biblijny opis stworzenia o Panu Bogu.

Dopisz do wyjaśnień właściwe stwierdzenia: Bóg jest wszechmogący, Bóg jest wieczny, Bóg jest duchem:

Bóg jest duchem – nie posiada ciała,
nie jest nim ograniczony

Bóg jest wszechmogący ... – wszystko może,
wystarczy, że czegoś zapraśnie i to się dzieje.

Bóg jest wieczny – nie ogranicza Go czas. Był zawsze, jest teraz i będzie w przyszłości.

– Bóg jest duchem, którego nic nie ogranicza. **On jest Panem i Stwórcą całej przestrzeni.** Wszystko się w Nim zawiera.

– Bóg jest wszechmogący. Dzieje się to, co zapragnie. **Wszystko stworzył i utrzymuje z miłości i dla dobra stworzeń.** Sprawił, że świat wypełnił się życiem, które od Niego pochodzi.

– Bóg jest wieczny. Był, jest i będzie. **To On stworzył czas.**

- Uczniowie samodzielnie wypisują stworzenia, za które chcą Panu Bogu podziękować, np.: PIES, KOT, WIEWIÓRKA, JASKÓŁKA, KROWA, CHOMIK, ŻABA. Można również w zadaniu wpisywać tylko jeden rodzaj owoców, warzyw...

Wpisz w krzyżówkę stworzenia, za które chcesz Panu Bogu szczególnie podziękować.

[illegible]

Odniesienie do życia:

- Prosimy uczniów o zapoznanie się z tekstem. Zwracamy uwagę na to, że świat stworzony przez Pana Boga jest uporządkowany.

– Kiedy jesteśmy współpracownikami samego Boga Stwórcy? (gdy dbamy o ład i porządek w swoim środowisku, gdy sprzątamy własny pokój).

- Dlaczego warto mieć porządek w swoim pokoju?
- Co przeszkadza w utrzymaniu porządku w swoim pokoju?
- Co jest potrzebne, żeby dokładnie wysprzątać pokój?

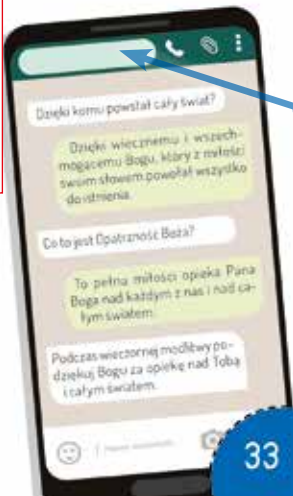
- Prosimy uczniów, aby odszukali i wpisali treść *Pamiętnika biblijnego*. Zwracamy uwagę, że wkradł się błąd **nie chodzi o Mdr 1, a o Mdr 11 !!!!**

Kochasz wszystko, co istnieje, nie brzydzisz się żadnym swoim dziełem, bo gdybyś miał nienawidzić któreś z nich, to byś go nie stworzył. Troszczysz się o wszystko, gdyż wszystko należy do Ciebie, Władco, Przyjacielu życia! (Mdr 11, 24.26)

Mdr 1, 24.26

#CHALLENGE ACCEPTED

Każdego dnia
sprzątaj swój pokój.

- Uczniowie wpisują osobę, z którą chcą powtórzyć treść katechezy.

- Sprawdzamy, co się dzieje z klockami w pudełku (klocki oznaczają pierwiastki, z których wszystko jest na świecie zbudowane).

- Czy może kiedyś, bez konstruktora, coś ułożyć się z tych

klocków?

- Czy pozbawione życia cząsteczki – klocki mogą przypadkowo ożyć?
- Czy człowiek może sprawić, że ułożona przez niego materia nieożywiona zacznie żyć?

- Wspólnie z uczniami układamy modlitwę na zakończenie katechezy, w której podziękujemy Panu Bogu za stworzenie świata i opiekę nad nim. Staramy się, aby znalazły się w niej słowa: Wieczny, Wszechmogący, Stworzyciel, Opatrzność Boża:

Jak przedziwne są Twoje dzieła Panie.

Jak niezmierna jest Twoja miłość.

Niech Cię nieustannie wielbi każde Twe stworzenie.

Wieczny i wszechmogący Boże, Ty jesteś Stworzycielem całego wszechświata.

Niech Twoja Opatrzność czuwa nad nami. Amen.

Na początku Bóg stworzył niebo i ziemię. A ziemia była bezładną pustką. Ciemność zalegała nad bezmiarem wód, a duch Boży unosił się nad wodami. Bóg rzekł: „Niech się stanie światłość”. I stała się światłość. I widział Bóg, że światłość jest dobra. Oddzielił więc światłość od ciemności. I nazwał Bóg światłość dniem, a ciemność – nocą. Zapadł wieczór i zaświtał poranek dnia pierwszego.

I rzekł Bóg: „Niech się stanie sklepienie wśród wód i niech oddzieli jedno wody od drugich”. Uczył więc Bóg to sklepienie i oddzielił wody pod sklepieniem od wód, które były nad nim. I tak się stało. I nazwał Bóg sklepienie niebem. Zapadł wieczór i zaświtał poranek dnia drugiego.

I rzekł Bóg: „Niech się zbierze woda pod sklepieniem na jedno miejsce i niech się odsłoni sucha powierzchnia”. I tak się stało. I nazwał Bóg suchą powierzchnię lądem, a zbiornisko wody – morzem. I widział Bóg, że było to dobre. I rzekł Bóg: „Niech ziemia napełni się zielonymi roślinami rozsiewającymi nasiona oraz różnymi gatunkami drzew, które rodzą owoce pełne nasion”. I tak się stało. Ziemia wydała różne rodzaje zielonych roślin rozsiewających nasiona oraz różne gatunki drzew, które rodzą owoce pełne nasion. I widział Bóg, że było to dobre. Zapadł wieczór i zaświtał poranek dnia trzeciego.

I rzekł Bóg: „Niech się staną światła na sklepieniu niebieskim, by oddzielały dzień od nocy i wyznaczały święta, dni i lata. Niech jaśnieją na sklepieniu niebieskim i świecą nad ziemią”. I tak się stało. I uczynił Bóg dwa wielkie światła: światło większe, aby rządziło dniem, i światło mniejsze, aby rządziło nocą, oraz gwiazdy. Umieścił je Bóg na sklepieniu niebieskim, by świeciły nad ziemią, by rządziły dniem i nocą i oddzielały światło od ciemności. I widział Bóg, że było to dobre. Zapadł wieczór i zaświtał poranek dnia czwartego.

I rzekł Bóg: „Niech się zaroją wody od istot żyjących, a ptactwo niech lata nad ziemią, pod sklepieniem niebieskim”. I stworzył Bóg wielkie potwory morskie i wszelkie pływające istoty żywe, których pełno było w wodach, i wszelkie latające ptactwo różnego rodzaju. Pobłogosławił je Bóg tymi słowami: „Bądźcie płodne, mnożcie się i zapelniajcie wody morskie. Ptactwo zaś niech się mnoży na ziemi”. Zapadł wieczór i zaświtał poranek dnia piątego.

I rzekł Bóg: „Niech ziemia zrodzi różne żywe istoty: bydło, zwierzęta pełzające i polne”. I tak się stało. I Bóg uczynił różne polne zwierzęta, wszelkie bydło i zwierzęta pełzające. I widział Bóg, że było to dobre. I rzekł Bóg: „Uczyńmy ludzi na Nasz obraz, podobnych do Nas. Niech panują nad rybami morskimi, nad ptactwem powietrznym, nad bydłem, nad całą ziemią i nad wszelkimi zwierzętami pełzającymi po ziemi”. I stworzył Bóg ludzi na swój obraz: na obraz Boży ich stworzył. Stworzył ich jako mężczyznę i kobietę. I błogosławił im, mówiąc: „Bądźcie płodni, mnożcie się i zaludniajcie ziemię oraz czyńcie ją sobie poddaną. Panujcie nad rybami morskimi, nad ptactwem powietrznym i nad wszelką istotą poruszającą się po ziemi”. I rzekł Bóg: „Oto dałem wam wszelkie rośliny na całej ziemi, wydające nasienie, i wszelkie drzewa owocowe, zawierające nasienie. Będą one dla was pokarmem. A dla wszelkiego zwierzęcia polnego i wszelkiego ptactwa powietrznego, i dla wszystkiego, co się porusza po ziemi i ma w sobie życie, daję na pokarm wszelkie rośliny zielone”. I tak się stało. I widział Bóg, że wszystko, co stworzył, było bardzo dobre. Zapadł wieczór i zaświtał poranek dnia szóstego. (Rdz 1, 1-31)

7. NAJWAŻNIEJSZE ZE STWORZEŃ

Podstawa programowa

Uczeń:

A.1.1. przedstawia różne potrzeby ludzkie, w tym potrzebę sensu życia; A.1.2. stawia pytania o swoje istnienie; A.1.3. wymienia wartości nadające sens ludzkiemu życiu; A.1.4. wyjaśnia pojęcie godności człowieka i wskazuje jej źródła; A.1.b. dokonuje refleksji nad sensem swojego życia; A.1.c. okazuje szacunek sobie i innym; A.1.d. stara się żyć według wartości; A.1.e. dąży do szczęścia własnego i bliźnich; A.1.f. angażuje się w służbę na rzecz drugiego człowieka A.7.1. przedstawia prawdę o dobroci stworzonego świata; A.7.a. dziękuje Bogu za dobro stworzenia; A.7.b. troszczy się o pomnażanie dobra w świecie; A.7.c. unika zła; A.11.1. przedstawia podstawowe wydarzenia historii zbawienia w Starym Testamencie w porządku chronologicznym: stworzenie świata, A.11.a. okazuje szacunek wobec słowa Bożego – tekstów biblijnych; C.1.1. wyjaśnia, że wszystko, co stworzył Bóg, jest dobre; C.1.a. stara się czynić dobro; C.1.b. podejmuje walkę z przejawami zła w swoim życiu i w otoczeniu; C.1.c. pomaga ludziom potrzebującym;

Cel katechetyczny:

– uczeń znając biblijny opis stworzenia człowieka, dostrzega obraz Boga w sobie i drugim człowieku.

Cele szczegółowe:

– uczeń zna dwa biblijne opisy stworzenia człowieka,
– uczeń wie, że człowiek jest stworzony na obraz i podobieństwo Boże poprzez posiadanie nieśmiertelnej duszy,
– uczeń potrafi powiedzieć, jak należy postępować, aby właściwie ukazywać innym ludziom obraz Boga, którym jest on sam,

Postawy:

– uczeń rozumie podstawowe znaczenie rodziny w życiu człowieka.
– uczeń stara się pracować nad swoim postępowaniem

Metody pracy:

drzewo genealogiczne, analiza tekstu biblijnego, rozmowa kierowana, indywidualna praca z tekstem, dłon – rysunek schematyczny,

Pomoce dydaktyczne:

Podręcznik z ćwiczeniami, Pismo św., ksero biblijnych opisów stworzenia człowieka, komputer z dostępem do Internetu, rzutnik lub tablica interaktywna.

Notatki:

Wprowadzenie:

- Katechezę rozpoczynamy modlitwą *Ojciec nasz*.
- Krótko przypominamy treści z poprzedniej katechezy:

- Kim jest Pan Bóg?
- Co to znaczy stworzyć?
- Czym jest Boża Opatrzność?

- Prosimy uczniów, aby przeczytali tekst. Kolejno przedstawiamy rodzinę, jako wyjątkową wspólnotę, w której rozpoczyna się nasze życie.

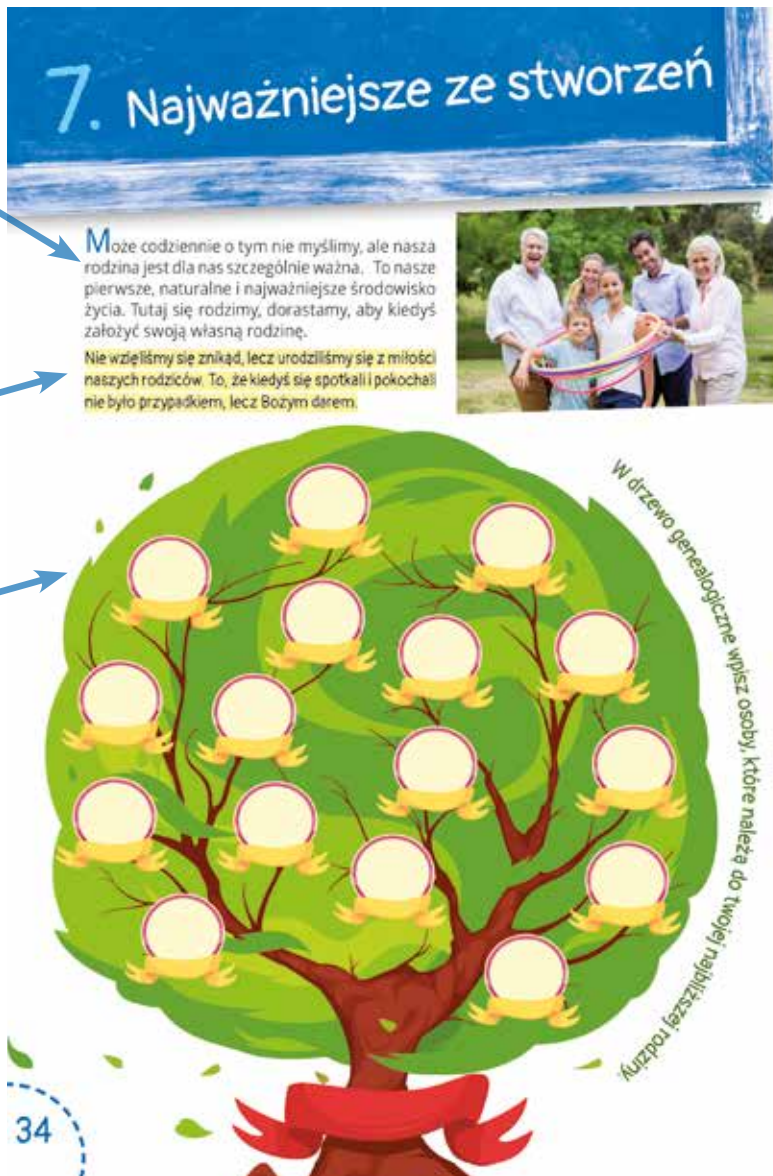
- W podsumowaniu stwierdzamy, że życie każdego człowieka to wyjątkowy dar Pana Boga.

- Wykonując zadanie uczniowie wpisują w drzewo genealogiczne osoby należące do rodziny.

Zaczynają od siebie, rodzeństwa, swoich rodziców i dziadków – poprzez których Pan Bóg dał życie ich rodzicom.

W domu mogą również wpisać pradiadków oraz osoby należące do dalszej rodziny (wujków, ciotce, kuzynów i kuzynki).

W miarę potrzeb mogą dowolnie zmodyfikować podane przykładowe drzewo lub przygotować je na oddzielnej kartce papieru. W domu mogą również umieścić na nim daty urodzin, zawarcia ślubu, śmierci. Powstanie w ten sposób *rodzinna kronika*.

Podanie prawdy:

- Na początku zadajemy uczniom zasadnicze pytania:

- Kim jesteśmy? (**Jesteśmy ludźmi**)
- Co to znaczy, być człowiekiem? Pozostawiamy je bez odpowiedzi, zaznaczając, że postaramy się ją odkryć poznając biblijne opisy stworzenia człowieka.

PAN Bóg ulepił człowieka z prochu ziemi i tchnął w jego nozdrza tchnienie życia. Odtąd człowiek stał się istotą żyjącą. (Rdz 2, 7)

Stworzenie człowieka jest tak ważne i wyjątkowe, że w Piśmie Świętym znajdują się dwa odrębne teksty, które opisują to wydarzenie. Powstały w różnym czasie i w różnym miejscu. W starszym tekście (Rdz 2, 4-25) autor biblijny nadał Panu Bogu cechy ludzkie. Pan Bóg zasadził ogród, z prochu ziemi ulepił pierwszego człowieka Adama i tchnął w niego tchnienie życia, a potem z jego żebra utworzył równą mu kobietę – Ewę.

Tekst młodszy (Rdz 1, 1-27) to ten, który już poznaliśmy, w którym Pan Bóg stwarza świat w ciągu 6 kolejnych dni. Człowiek jest ostatnim i najdoskonalszym stworzeniem Boga. Gdy Bóg stworzył człowieka, zachwycił się nim.

I stworzył Bóg ludzi na swój obraz: na obraz Boży ich stworzył. Stworzył ich jako mężczyznę i kobietę. (Rdz 1, 27)

Ludzie od najdawniejszych czasów zastanawiali się nad tym, kim są i skąd się wzięli na świecie.

- Kolejno prosimy, aby uczniowie przeczytali tekst.

- Rozdajemy kartki z wybranymi fragmentami starszego opisu i nowszym tekstem. Teksty znajdują się na końcu konspektu.

- Najpierw przedstawiamy starszy tekst, który mówi o tym, że Bóg ulepił człowieka z gliny. Zwracamy uwagę uczniów na to, że w tym opisie Bóg stwarzając Ewę posłużył się żebrzem Adama, a nie inną kością. Zadaniem zeber jest chronienie najważniejszych narządów człowieka. Żebra osłaniają bijące serce, które jest ośrodkiem i symbolem życia.

- A później nowszy tekst.

- Wspólnie z dziećmi analizujemy oba teksty szukając wspólnych treści, które podkreślamy:

- Kto powołał do życia ludzi?
- Kim są dla siebie mężczyzna i kobieta? (**wzajemnie uzupełniają się, są dla siebie pomocą, razem tworzą rodzinę**)

- Jaka relacja zachodzi pomiędzy mężczyzną i kobietą? (**są równi sobie**)
- Przez co jest podobny człowiek do innych stworzeń? (**przez śmiertelne ciało**)
- Przez co człowiek jest podobny do Boga? (**przez nieśmiertelną duszę**)

- W podsumowaniu stwierdzamy, że w ten sposób są stworzeni wszyscy ludzie.
- Zastanawiamy się z uczniami, jakie dary otrzymali pierwsi ludzie od Pana Boga (ciało, nieśmiertelną duszę i Jego przyjaźń – łaskę Bożą).

– Poprzez wcielenie (przyjście na świat w ludzkim ciele) Jezus podkreślił wagę i godność **ludzkiego ciała**.

– Prosimy, aby uczniowie na podstawie tekstu, podali jakie dary **otrzymała ludzka dusza** (**rozum** – możemy myśleć, poznawać Boga, siebie i cały otaczający świat, **wolną wolę** – możemy wybierać, co chcemy robić, **zdolnością do miłości** – możemy kochać Boga, siebie i drugiego człowieka).

– Pan Bóg otoczył także pierwszych ludzi **swoją przyjaźnią i bliskością** – łaską uświęcającą. Pierwsi ludzie byli dziećmi Bożymi. Było w nich Boże życie.

• Prosimy, aby uczniowie wpisali do zadania brakujące teksty.

Pan Bóg nieustannie troszczy się o nas. Udzielając pierwszym ludziom tych darów, oczekiwał od nich, że **odpowiedzą miłością na Jego miłość, zaufają Mu i wypełnią Jego wolę**. Chciał, aby korzystali z daru wolności i wybierali tylko to, co jest dobre. **Kochać może tylko ten, kto jest wolny**. Pan Bóg stworzył człowieka, aby mógł na zawsze przebywać razem z Nim.

Odniesienie do życia:

- Uczniowie wpisują, co człowiek może zrobić z otrzymanym od innych podarunkiem.
- Zapoznając się z tekstem, wspólnie z uczniami zastanawiamy się, w jaki sposób korzystamy z podarunków otrzymanych od Boga. **Bóg stworzył człowieka na swój obraz i podobieństwo.** Wyływa z tego **wyjątkowa godność człowieka**. Dlatego mamy tak żyć, **by inni patrząc na nas, na nasze życie, mogli dostrzec Boga – Jego miłość, mądrość i dobroć**. Swoim postępowaniem mogą zachęcić każdego spotkanego człowieka do poznania Stwórcy, Jego miłości, dobroci i mądrości.

Prezent można:

- radością przyjąć i korzystać z niego,
- zostawić i zapomnieć o nim,
- wyrzucić.

Czasami rodzice kupują ci jakiś prezent, np. nową bluzę.

Napisz krótko, co można zrobić z otrzymanym prezentem? Co sprawi największą radość osobie, od której ten prezent otrzymałeś? A co mogłoby ją zasmucić?

Największym prezentem otrzymanym od Pana Boga jest dar naszego życia. Bóg cieszy się, gdy dobrze wykorzystujemy prezent, jakim jest nasze życie: dbamy o zdrowie, rozwijamy nasze talenty, szanujemy ludzi i otaczającą nas przyrodę.

Kiedy dobrze wykorzystujemy i rozwijamy te wszystkie otrzymane od Boga Ojca „prezenty”, stajemy się do Niego bardziej podobni – stajemy się Jego obrazem, tzn., że inni mogą poznać przez nasze życie, jaki jest Pan Bóg.

A Bóg widział, że wszystko, co uczynił, było bardzo dobre.

Rdz 1, 31

- Prosimy, aby uczniowie dołączyli zdania:

– Jestem obrazem Pana Boga, gdy... (np. mówię prawdę, pomagam...).

– Jestem krzywym zwierciadłem, które odrzuca ludzi od Boga, gdy... (np. kłamię, biję innych...).

- Kolejno prosimy uczniów o odrysowanie swojej dłoni na drugiej stronie kartki z opisami stworzenia i wpisanie w nią tekstu: **Jestem umiłowanym dzieckiem Boga stworzonym na Jego obraz i podobieństwo**. Otrzymałem od Boga: ciało, nieśmiertelną duszę, rozum, wolną wolę, zdolność do miłości i Jego łaskę.

- Uczniowie wpisują osobę, z którą chcą powtórzyć treść katechezy.

- Tekst z Pamiętnika biblijnego znajduje się w skserowanym tekście.

- Zachęcamy wszystkich do wykonania zadania.

- W modlitwie na zakończenie możemy zaśpiewać piosenkę: *Dzieckiem Bożym jestem ja*.

Imię **Adam** – człowiek jest symboliczne. Nawiązuje do tego, że ciało człowieka pochodzi z ziemi (hbr. Adama). Hebrajskie określenia mężczyzny i kobiety podkreślają ich równość.

Wcześniejszy (starszy) opis stworzenia człowieka:

Gdy Pan Bóg uczynił ziemię i niebo (...) ulepił człowieka (hebr. adam – człowiek, ludzie) z prochu ziemi [hebr. adama] i tchnął w jego nozdrza tchnienie życia, wskutek czego stał się człowiek istotą żywą. (...) Potem Pan Bóg rzekł: „Nie jest dobrze, żeby mężczyzna był sam, uczynię mu zatem odpowiednią dla niego pomoc”. Ulepiwszy z gleby wszelkie zwierzęta lądowe i wszelkie ptaki powietrzne, Pan Bóg przyprowadził je do mężczyzny, aby przekonać się, jaką on da im nazwę. Każde jednak zwierzę, które określił mężczyzna, otrzymało nazwę „istota żywa”. (...) ale nie znalazła się pomoc odpowiednia dla mężczyzny. Wtedy to Pan sprawił, że mężczyzna pogrążył się w głębokim śnie, i gdy spał, wyjął jedno z jego żeber, a miejsce to zapełnił ciałem. Po czym Pan Bóg z zebra, które wyjął z mężczyzny, zbudował niewiastę. A gdy ją przyprowadził do mężczyzny, mężczyzna powiedział: „Ta dopiero jest kością z moich kości i ciałem z mego ciała! Ta będzie się zwała niewiastą [hebr. iszsa], bo ta z mężczyzny [hebr. isz] została wzięta”. Dlatego to mężczyzna opuszcza ojca swego i matkę swoją i łączy się ze swą żoną tak ściśle, że stają się jednym ciałem [hebr. basar – jedna istota]. (Rdz 2, 4b–24)

Późniejszy (młodszy) opis stworzenia człowieka:

A wreszcie rzekł Bóg: „Uczyńmy człowieka na Nasz obraz, podobnego Nam. Niech panuje nad rybami morskimi, nad ptactwem powietrznym, nad bydłem, nad ziemią i nad wszystkimi zwierzętami pełzającymi po ziemi!” Stworzył więc Bóg człowieka na swój obraz, na obraz Boży go stworzył: stworzył mężczyznę i niewiastę. Po czym Bóg im błogosławił, mówiąc do nich: „Bądźcie płodni i rozmnażajcie się, abyście zaludnili ziemię i uczynili ją sobie poddaną; (...)”. **A Bóg widział, że wszystko, co uczynił, było bardzo dobre.** (Rdz 1,26-31)

Notatki:

8. W NASZYM WSPÓLNYM DOMU

Podstawa programowa

Uczeń:

- A.7.1. przedstawia prawdę o dobroci stworzonego świata;
- A.7.a. dziękuje Bogu za dobro stworzenia;
- A.7.b. troszczy się o pomnażanie dobra w świecie;
- A.7.c. unika zła;
- A.13.18. podaje przykłady wpływu chrześcijaństwa na dzieje ludzkości;
- C.1.1. wyjaśnia, że wszystko, co stworzył Bóg, jest dobre;
- C.1.7. podaje przykłady właściwego zachowania chrześcijanina wobec zła i nieszczęść;
- C.1.8. wymienia sposoby przeciwdziałania złu i cierpieniu.
- C.1.a. stara się czynić dobro;
- C.5.7. wymienia dobre nawyki w zakresie ochrony życia i zdrowia;
- C.1.b. podejmuje walkę z przejawami zła w swoim życiu i w otoczeniu;
- C.7.7. prezentuje nauczanie Kościoła dotyczące ekologii;
- C.7.b. szanuje świat stworzony przez Boga;
- D.2.3. podaje przykłady modlitwy ludzi znanych z historii i współczesnych;
- E.4.2. wskazuje aktualność myśli wybranych postaci świętych, opowiada o ich życiu i roli założonych przez nich wspólnot: Benedykta, Franciszka z Asyżu, Dominika, Ignacego Loyoli, Jana Bosko, Matki Teresy z Kalkuty;
- E.4.a. Wzoruje się na przykładach życia świętych.

Cel katechetyczny:

- uczeń znając przykład życia św. Franciszka i rozumiejąc znaczenie własnego postępowania w ochronie środowiska, okazuje Bogu wdzięczność za dar stworzenia i odpowiedzialnie z niego korzysta.

Cele szczegółowe:

- uczeń wskazuje św. Franciszka z Asyżu jako wzór człowieka, który szczególnie umiłował świat stworzony przez Boga,
- uczeń rozumie znaczenie własnego postępowania w ochronie środowiska.

Postawy:

- uczeń potrafi okazać Bogu wdzięczność za stworzony świat.
- uczeń potrafi odpowiedzialnie korzystać z otaczającego go świata.

Metody pracy:

burza mózgów, indywidualna lub grupowa praca z tekstem, rachunek sumienia, zabawa ze św. Franciszkiem.

Pomoce dydaktyczne:

Podręcznik z ćwiczeniami, Pismo św., ksero Pieśni słonecznej św. Franciszka, komputer z dostępem do Internetu, rzutnik lub tablica interaktywna.

Wprowadzenie:

- Rozpoczynamy katechezę modlitwą *Ojcze nasz*.
- Krótko przypominamy treści z poprzedniej katechezy:

- Kto stworzył człowieka?
- Jakie dary otrzymali ludzie od Pana Boga?
- Kim jestem dla Pana Boga?

- Prosimy, aby uczniowie przeczytali treści umieszczone w słowniku oraz obok niego i samodzielnie wyjaśnili znaczeniem określenia EKO.

- Czym jest dla nas ziemia? (naszym wspólnym domem)
- Czym zajmuje się ekologia? (to nauka, która zwraca uwagę ludzi na to, że trzeba się opiekować ziemią i mówi, jak to robić)

- W liściach zapisujemy z uczniami zachowania proekologiczne (w każdy liść wystarczy wpisać jeden przykład, a resztę podać ustnie) np.:

- oszczędzam wodę,
- zbieram śmieci,
- na zakupy biorę torby z materiału,
- segreguję śmieci,
- wyłączam prąd,
- jem zdrowe pokarmy,
- jeżdżę rowerem,
- odpowiednio długo śpię,
- dbam o kondycję (uprawiam sport).

Gdy wchodzisz do sklepu, na różnych produktach możesz zobaczyć napis EKO. Jest on widoczny również w innych miejscach. Co właściwie znaczy ten skrót?

W liściach poniżej napisz, kiedy postępujesz ekologicznie.

Określenie **EKO** pochodzi od greckiego słowa *oikos*, które tłumaczymy jako dom, mieszkanie lub gospodarstwo. Od tego określenia wzięła nazwę cała nauka, która zajmuje się stanem naszego wspólnego „domu” – Ziemi.

Ekologia jako nauka rozwinęła się niedawno, gdy ludzie zrozumieli, że zamiast opiekować się Ziemią, zanieczyszczają swoją planetę.

Podanie prawdy:

- Zapoznajemy uczniów z fragment Pisma Świętego ukazującym prawdę, że **Bóg powierzył stworzony świat ludziom**. Jeżeli to możliwe korzystamy z księgi Pisma św. Prosimy jednego z uczniów, aby przy zapalanej świecy **uroczyście przeczytał dłuższy fragment: Rdz 1, 28-3)**. Może rozpocząć słowami: *Czytanie z Księgi Rodzaju*, a zakończyć *Oto słowo Boże*.

Pan Bóg powierzył cały stworzony świat człowiekowi. Chciał, aby człowiek, Jego najdoskonalsze stworzenie na ziemi, panował nad wszystkimi innymi stworzeniami.

Cała Ziemia jest darem Boga dla człowieka i jest jednocześnie zadaniem postawionym człowiekowi przez Boga. Musimy rozsądnie korzystać z tego daru. Nasze panowanie nad światem powinno polegać na opiece i waniu się nim.

I błogosławił im, mówiąc: „Bądźcie płodni, mnożcie się i zaludniajcie ziemię oraz czyńcie ją sobie poddaną. Panujcie nad rybami morskimi, nad ptactwem powietrznym i nad wszelką istotą poruszającą się po ziemi”. (Rdz 1, 28)

Krótko opisz zdjęcie, które przedstawia dobrze rozumiane panowanie człowieka nad światem.
Uzasadnij swój wybór.

*Zakładanie ogrodów – można w nich odpoczywać, uprawiać kwiaty, warzywa i owoce.
Zawieszanie budek dla ptaków – pomagają w zwalczaniu szkodników.
Sadzenie drzew – wytwarzają tlen, dają cień i owoce.*

39

- Prosimy, aby uczniowie przeczytali również tekst znajdujący się obok tuby i odpowiedzieli na kilka pytań.

– Komu powierzył Pan Bóg stworzony świat?

– Na czym polega panowanie nad światem? (**na korzystaniu z jego dobrodziejstw i opiece nad światem**)

- Jesteśmy odpowiedzialni za świat stworzony przed Bogiem i przed przyszłymi pokoleniami. Starajmy się pamiętać o naszej ziemi jak o mieszkaniu, w którym powinno być miło, zdrowo i bezpiecznie. Ziemia stworzona przez Boga jest dla człowieka darem – możemy z niej korzystać i mamy o nią dbać, a nie niszczyć jej. Człowiek może cieszyć się przyrodą, słuchając ptaków, korzysta z niej jako źródła pokarmu dla siebie oraz odpoczywa, przebywając na łonie natury. Ziemia jest dla człowieka również zadaniem. Nie można niszczyć świata stworzonego przez Boga: zaśmiecać go, wypuszczać do rzek ścieki. Naszym zadaniem jest upominanie innych i dawanie dobrego przykładu. Opiekując się światem, stajemy się współpracownikami Pana Boga

- Prosimy uczniów, aby wybrali i opisali zdjęcia przedstawiające dobrze rozumiane panowanie człowieka nad światem.

- Kolejno uczniowie czytają krótki tekst o św. Franciszku i odpowiadają na pytania:
 - Kiedy żył św. Franciszek?
 - Jak nazywał otaczające go Boże stworzenia?
- Informujemy dzieci, że Papież Jan Paweł II ogłosił św. Franciszka 29 listopada 1979 roku patronem ekologów.

• Zapoznajemy uczniów z *Pieśnią słoneczną* św. Franciszka. Tekst jest umieszczony na końcu konspektu.

• Kod OR – wokalne wykonanie *Pieśni słonecznej*.

• Uczniowie zapisują, kogo św. Franciszek nazywa bratem i siostrą.

Księżyc jest siostrą, ponieważ w dialekcie umbryjskim *księżyc* – *luna* jest rodzaju żeńskiego.

• Możemy również dać dzieciom tekst *Pieśni słonecznej*, aby podkreśliły w nim:

- czerwonym kolorem nazwy różnych elementów przyrody (np. wiatr),
- niebieskim to, czym one dla św. Franciszka były (np. brat),
- zielonym, jakie one były i w jaki sposób służyły człowiekowi (np. pokorna, czysta, którymi wspierasz wszystkie twe stworzenia).

• W podsumowaniu zadania prosimy uczniów, aby spróbowali samodzielnie powiedzieć, dlaczego św. Franciszek został ogłoszony patronem ekologów.

Św. Franciszek z Asyżu (1182–1226). Jako młodzieniec marzył o rycerskiej karierze, prowadząc bogate i bez troskie życie. Po przebytej niewoli w 1202 r. przeżył duchową przemianę. Tak bardzo ukochał przyrodę, że wszystkie Boże stworzenia nazywał braćmi i siostrami. Dlatego też jest patronem ekologów.

Pochwalony bądź, mój Panie, przez brata Wiatr i przez powietrze, słońce, spiekotę i każdą pogodę, którymi wspierasz wszystkie Twe stworzenia.

Pochwalony bądź, mój Panie, przez siostrę Wodę, która jest bardzo użyteczna i pokorna, i czysta.

Pochwalony bądź, mój Panie, przez brata Ogień, który rozświeca mroki nocy: piękny on, radosny, nieprzejednany i silny.

Pochwalony bądź, mój Panie, przez matkę naszą Ziemię, która nas żywi i utrzymuje, wydając wszelki owoc, barwne kwiaty i zioła.

(FRAGMENT PIEŚNI SŁONECZNEJ ŚW. FRANCISZKA)

Napisz, co św. Franciszek nazywa siostrą i bratem, a co matką.

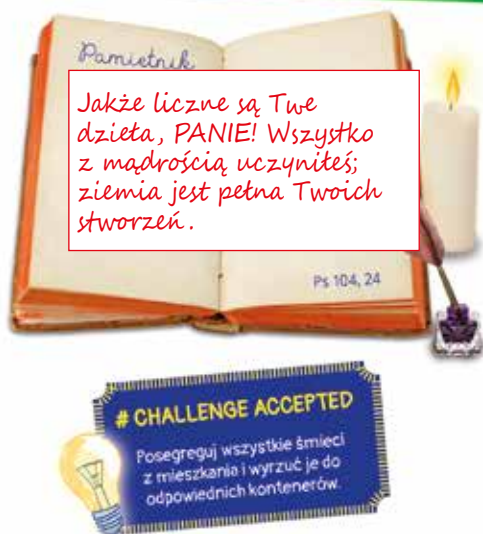
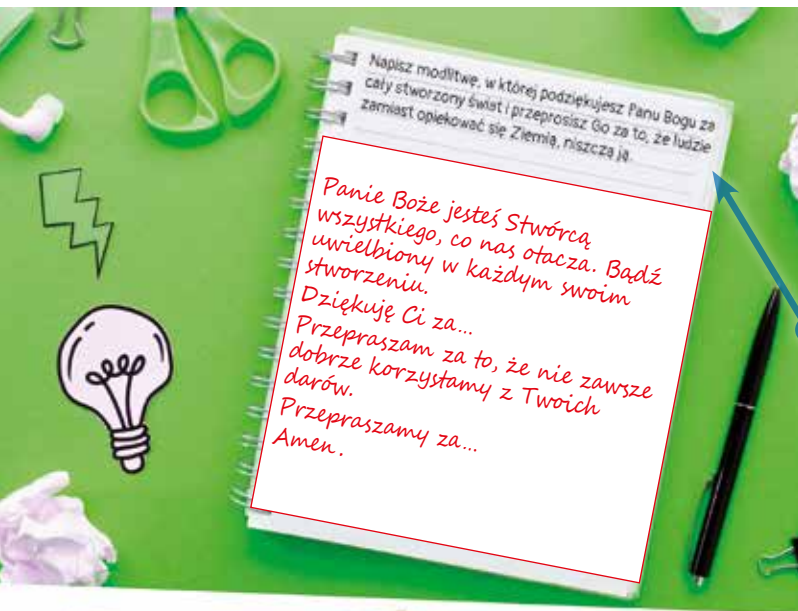
Nasi bracia i siostry to: Słońce, Księżyc, Wiatr, Woda, Ogień, a nawet Śmierć cielesna.

Ziemię zaś św. Franciszek nazywa naszą matką.

Odniesienie do życia:

- W podsumowaniu robimy z dziećmi ekologiczny rachunek sumienia (katecheta czyta głośno pytania, dając uczniom chwilę na zastanowienie):
 - Czy niszczę otaczając mnie przyrodę przez wysypywanie śmieci i zanieczyszczeń w niewłaściwym miejscu, np. lesie, przy drodze itp.?

- Czy niszczę krzewy i drzewa niepotrzebnym łamaniem, wrywaniem?
- Czy zrywam kwiaty objęte ochroną, np. w górach?
- Czy zanieczyszczam ściekami rzeki, stawy, jeziora?
- Czy zaśmiecam odpadkami ulice, pomieszczenia, pojazdy?
- Czy marnuję wodę i prąd?
- W zależności od sytuacji, prosimy uczniów, aby pojedynczo lub parami napisały modlitwę. Zwracamy uwagę, aby miała **dwie części: dziękczynną i przełagalną**.

• Treść katechezy możemy również powtórzyć w formie zabawy ze św. Franciszkiem. Katecheta, który odgrywa rolę **św. Franciszka** wymienia różne elementy świata stworzonego przez Boga, a dzieci mówią, jak należy wobec nich postępować, np.: **rzeki** – nie wlewamy do nich ścieków, **ptaki** – wieszamy dla nich domki na drzewach, **pola** – uprawiamy bez nadmiernej ilości nawozów, **powietrze** – nie zatruwamy spalaniem śmieci, **zwierzęta domowe** – dbamy o nie, **rośliny domowe** – podlewamy, **woda z kranu** – w porę zakrecaemy, **zwierzęta w lesie** – dokarmiamy w zimie, **drzewa** – sadzimy, a nie łamiemy, **kwiaty** – oczyszczamy z chwastów.

- Katechezę kończymy modlitwą ułożoną przez dzieci.

Pieśń słoneczna

Najwyższy, wszechmocny i dobry Panie,
Twoje są uwielbienie, chwała, cześć i wszelkie
błogosławieństwo.

Tylko Tobie, o Najwyższy, one przynależą,
I żaden śmiertelnik nie jest godzien wymieniać
Twojego imienia.

Pochwalony bądź, mój Panie, ze wszystkimi Twymi
stworzeniami,
nade wszystko z panem bratem Słońcem,
bo jest on lampą dnia i nim rozświeć naszą
drogę.

Jakże on piękny, promieniejący i pełen blasku.
O Tobie, o Najwyższy, daję nam wyobrażenie.

Pochwalony bądź, mój Panie, przez siostrę Księżyc
i gwiazdy:
stworzyłeś je na niebie, jasne, cenne i piękne.

Pochwalony bądź, mój Panie, przez brata Wiatr
i przez powietrze, słońce, spiekotę i każdą pogodę,
którymi wspierasz wszystkie Twe stworzenia.

Pochwalony bądź, mój Panie, przez siostrę Wodę,
która jest bardzo użyteczna, i pokorna, i czysta.

Pochwalony bądź, mój Panie, przez brata Ogień,
który rozświeć mroki nocy:
piękny on, radosny, nieprzejeđnany i silny.

Pochwalony bądź, mój Panie, przez matkę naszą
Ziemię,
która nas żywi i utrzymuje,
wydając wszelki owoc, barwne kwiaty i zioła.

Pochwalony bądź, mój Panie, przez tych, którzy
z miłości do Ciebie przebaczą,
znosząc chorobę i niepowodzenia.
Błogosławieni, którzy zniosą je w pokoju,
bo przez Ciebie, o Najwyższy, zostaną nagrodzeni.

Pochwalony bądź, mój Panie, przez siostrę naszą
Śmierć cielesną,
przed którą nikt z żyjących ująć nie może:
biada umierającym w grzechu ciężkim;
błogosławieni, których zastaniesz, pełniących Twą
najświętszą wolę,
śmierć druga nie uczyni im żadnej szkody.

Chwalcie i błogosławcie mojego Pana i dzięki mu
składajcie,
służcie mu w wielkiej pokorze.

Pieśń słoneczna

Najwyższy, wszechmocny i dobry Panie,
Twoje są uwielbienie, chwała, cześć i wszelkie
błogosławieństwo.

Tylko Tobie, o Najwyższy, one przynależą,
I żaden śmiertelnik nie jest godzien wymieniać
Twojego imienia.

Pochwalony bądź, mój Panie, ze wszystkimi Twymi
stworzeniami,
nade wszystko z panem bratem Słońcem,
bo jest on lampą dnia i nim rozświeć naszą
drogę.

Jakże on piękny, promieniejący i pełen blasku.
O Tobie, o Najwyższy, daję nam wyobrażenie.

Pochwalony bądź, mój Panie, przez siostrę Księżyc
i gwiazdy:
stworzyłeś je na niebie, jasne, cenne i piękne.

Pochwalony bądź, mój Panie, przez brata Wiatr
i przez powietrze, słońce, spiekotę i każdą pogodę,
którymi wspierasz wszystkie Twe stworzenia.

Pochwalony bądź, mój Panie, przez siostrę Wodę,
która jest bardzo użyteczna, i pokorna, i czysta.

Pochwalony bądź, mój Panie, przez brata Ogień,
który rozświeć mroki nocy:
piękny on, radosny, nieprzejeđnany i silny.

Pochwalony bądź, mój Panie, przez matkę naszą
Ziemię,
która nas żywi i utrzymuje,
wydając wszelki owoc, barwne kwiaty i zioła.

Pochwalony bądź, mój Panie, przez tych, którzy
z miłości do Ciebie przebaczą,
znosząc chorobę i niepowodzenia.
Błogosławieni, którzy zniosą je w pokoju,
bo przez Ciebie, o Najwyższy, zostaną nagrodzeni.

Pochwalony bądź, mój Panie, przez siostrę naszą
Śmierć cielesną,
przed którą nikt z żyjących ująć nie może:
biada umierającym w grzechu ciężkim;
błogosławieni, których zastaniesz, pełniących Twą
najświętszą wolę,
śmierć druga nie uczyni im żadnej szkody.

Chwalcie i błogosławcie mojego Pana i dzięki mu
składajcie,
służcie mu w wielkiej pokorze.